

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет дошкільної і технологічної освіти
Кафедра педагогіки та методики технологічної освіти

«Допущено до захисту»

Завідувач кафедри

_____ Савченко Л.О.
«__» _____ 2022 р.

Реєстраційний № _____
«__» _____ 2022р.

ФОРМУВАННЯ ОСВІТНИХ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТРАЄКТОРІЙ УЧНІВ
ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Кваліфікаційна робота студентки
групи ТОВА-м-17

ступінь вищої освіти «магістр»
спеціальності

014.10 Середня освіта (Трудове
навчання та технології)

Дорошенко Ангеліни Олександрівни
Керівник д. пед. наук, професор
Савченко Л. О.

Оцінка:

Національна шкала _____

Шкала ECTS _____ Кількість балів _____

Голова ЕК _____

(підпис) (прізвище, ініціали)

Члени ЕК _____

(підпис) (прізвище, ініціали)

_____ (підпис) (прізвище, ініціали)

_____ (підпис) (прізвище, ініціали)

_____ (підпис) (прізвище, ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ: СУЧАСНИ АСПЕКТ	
1.1. Сутність та зміст поняття «профільне навчання» в умовах Нової Української школи.....	6
1.2. Формування освітніх індивідуальних траєкторій учнів як основа профільного навчання.....	13
1.3. Особливості формування освітніх індивідуальних траєкторій учнів профільної школи в умовах дистанційного навчання.....	23
Висновки з першого розділу.....	30
РОЗДІЛ II. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОСВІТНІХ ТРАЄКТОРІЙ УЧНІВ ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	
2.1. Методичні рекомендації щодо формування освітніх індивідуальних траєкторій учнів профільної школи в умовах дистанційного навчання.....	32
2.2. Методика організації профільного навчання засобами формування освітніх індивідуальних траєкторій учнів в умовах дистанційного навчання.....	46
2.3. Експериментальна перевірка та узагальнення результатів дослідження процесу формування освітніх індивідуальних траєкторій учнів профільної школи в умовах дистанційного навчання.....	57
Висновки з другого розділу.....	66
ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	69
ДОДАТКИ.....	75

ВСТУП

Актуальність теми. Активні зміни, що нині відбуваються в житті світової спільноти, спрямовують навчати та виховувати зовсім інше покоління молоді, яке здатне швидко та легко адаптуватися до умов сьогодення, творчо мислити та досягати успіхів у професійній діяльності. Цьому сприяють покращення та поновлення системи освіти. А для досягнення цієї мети є один шлях – це запровадження профільної підготовки у загальноосвітніх навчальних закладах, яка забезпечує зацікавленість учнів у навчальному процесі, тому що враховує їхні інтереси, потреби та гарантує формування особистості і поняття «сродної праці» Г. Сковороди, що буде не новою і не далекою.

На сьогоднішній день проблему профільного навчання досліджують вітчизняні науковці. Особливу увагу і вагомий внесок у вирішенні цього питання займаються: Балл Г., Гузеев В., Кизенко В.І., Кизенко В.І., Трубачева С.Е., Корсакова О.К., Шиян Н. І., Бібік, Н., Білориха О.М., Василенко Н.В., Волканова В. В., Грязнова Ю.О., Добронравіна Н., Котова О., Лопухівська, А., Осипенко. Ж., Сушко. С., Яремко І.М. та інші.

На початок ХХІ століття ознаменувалися новими методами навчання, спрямованими на розвиток індивідуальних здібностей учнів. Головна ідея оновлення полягає в тому, що освіта має стати більш функціональною, особистісною та ефективною. Важливим і актуальним залишається питання організації профільного навчання.

Метою профільного навчання старшої школи є здобуття повної загальної середньої освіти на основі максимального розвитку захоплень і здібностей учнів, задоволення їх пізнавальних інтересів і освітніх потреб, а також відповідно до позиціонування майбутньої професії та планування подальшого життя. Такий підхід передбачає розробку індивідуальної освітньої траєкторії розвитку кожної дитини.

Вагомим кроком до вирішення розглянутих проблем є праці В. Гузеєва, С. Рягіна та О. Савченко, які розкривають специфіку проектування змісту професійної старшої середньої освіти на основі впровадження національних стандартів. Теоретичні та методичні проблеми профільного навчання розглядають С. Гончаренко, В. Орлов, А. Хуторський, Ю. Мальований. Поєднання профільного і базового навчання досліджують А. Пінський, Г. Дорофєєв, М. Бурда. Особливості індивідуального розвитку учнів та психологічні передумови профільного навчання розкривають В. Давидов, Л. Занков, Л. Божович, В. Моляк, С. Максименко, С. Рубінштейн. Впровадження індивідуальних освітніх траєкторій, різних її способів та розв'язання питань проектування у своїх працях розглядали Т. Ковальова, О. Воронцов, М. Махмутов, Ю. Бабанський, К. Олександров, А. Кирсанов, Н. Суртаєва, Н. Рибалкіна, А. Хуторський, О. Тубельський, Е. Рабунський, І. Якиманська, Г. Прозументова, Є. Ямбург та ін.

У зв'язку з цим залишається невивченим питання організації професійної освіти в школі. Навчальна мобільність, різноманітні форми діяльності, зберігаючи цілісність особистісно-гуманістичних ціннісних орієнтацій, створюючи організаційну форму навчального і виховного процесу, яка створює сприятливі умови через різні види діяльності, переважно практичної, для розвитку в учнів здібностей і постійне зростання творчого потенціалу учнів є основними завданнями, що стоять перед закладами освіти. У зв'язку з цим, потрібно утворити середовище, в якому буде проходити навчання учнів, розробити перелік дій для їх самореалізації, соціалізації, формуванню інформаційної культури знань.

Отже, недостатнє вивчення даної проблеми зумовила вибір теми нашого дослідження: «Формування індивідуальних освітніх траєкторій учнів профільної школи в умовах дистанційного навчання».

Мета дослідження - визначити та обґрунтувати педагогічні умови успішного формування освітніх індивідуальних траєкторій учня профільної школи в умовах дистанційного навчання.

Завдання дослідження:

1. Розкрити сутність та зміст поняття «профільне навчання» в умовах Нової Української школи.

2. Дослідити процес формування освітніх індивідуальних траєкторій учнів як основа профільного навчання.

3. Охарактеризувати особливості формування освітніх індивідуальних траєкторій учнів профільної школи в умовах дистанційного навчання.

4. Розробити методичні рекомендації щодо формування освітніх індивідуальних траєкторій учнів профільної школи в умовах дистанційного навчання.

5. Розробити методику організації профільного навчання орієнтовану на формування освітніх індивідуальних траєкторій учнів в умовах дистанційного навчання.

6. Експериментально перевірити педагогічну ефективність розробленої методики формування освітніх індивідуальних траєкторій учнів в умовах дистанційного навчання.

Об'єкт дослідження: процес формування освітніх індивідуальних траєкторій учнів старшої школи.

Предмет дослідження: методика формування освітніх індивідуальних траєкторій школярів профільної школи в умовах дистанційного навчання.

Для перевірки гіпотези та розв'язування завдань було використано **комплекс методів:**

- теоретичні: аналіз і синтез наукової, навчально-методичної літератури, що надало змогу зіставити різні погляди на досліджувану проблему;
- емпіричні: цілеспрямоване та систематичне спостереження, анкетування, тестування, педагогічний експеримент, за допомогою

- якого ми виявили результативність експериментальної роботи, установили ефективність розробленої програми дослідження;
- статистичні: здійснення аналізу емпіричних даних.

Практичне значення полягає у тому, що одержані результати дослідження можна застосувати в практичній роботі педагога у профільній школі. Матеріали дослідження знайшли практичне застосування в оновленому змісті навчальних планів та робочих програм. Нами були розроблені методичні рекомендації та методика організації профільного навчання засобами формування освітніх індивідуальних траєкторій учнів в умовах дистанційного навчання.

Структура роботи. Кваліфікаційна магістерська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (70 найменувань), 3-х додатків розміщених на 10 сторінках. Загальний обсяг магістерської роботи становить 86 сторінки, основний текст викладено на 70 сторінках. Робота містить 9 таблиць, 11 діаграм і 10 рисунків.

Експериментальна база дослідження: Криворізька загальноосвітня школа № 21

Апробація результатів дослідження участь у Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої Всесвітнім Дням цивільної оборони та охорони праці, 28 квітня 2022 року, м. Полтава; XI Міжнародній науково-практичної конференції пам'яті академіка Дмитра Олександровича Тхоржевського «Трудове навчання і технології: сучасні реалії та перспективи розвитку», 27 травня 2022 року, м. Київ; VIII Міжнародній науково-практичної конференції пам'яті член-кореспондента НАПН України Віктора Костянтиновича Сидоренка «Актуальні питання графічної підготовки: теорія, практика та шляхи розвитку», 28 травня 2022 року, м. Київ; XIII Міжнародної науково-практичної конференції «Духовна сила народу в битві за Україну» в рамках міжнародного проєкту Пола Д. Шафера «Епоха Культури», 17 червня 2022 року, м. Київ – м. Сєвєродонецьк – м. Дніпро.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ: СУЧАСНИ АСПЕКТ

1.1. Сутність та зміст поняття «профільне навчання» в умовах Нової Української школи

В українському сучасному суспільстві у педагогічній сфері діяльності відбуваються перетворення, які потребують відповідних змін. Модернізація української школи відбувається досить стрімко, хоча й непросто, бо доводиться відмовлятися від традиційних стереотипів, розробляти нові принципи шкільної освіти, по-новому формувати її зміст і методи. У свою чергу, це передбачає створення сприятливих умов для врахування індивідуальних особливостей, задоволення бажань учнів, їх інтересів, спонукає формувати орієнтацію на певний вид професійної діяльності в майбутньому.

Можна стверджувати, що з боку держави законодавчі ініціативи спрямовані на формування у вітчизняній школі індивідуально-орієнтованої моделі навчання та виховання, розвиток сучасних методик навчання, удосконалення форм, методів і засобів навчання, оновлення змісту шкільних програм і підручників. Крім цього, в них передбачено організаційно-педагогічні заходи, спрямовані на забезпечення функціонування старшої школи як профільного навчального закладу та надання учням можливості допрофесійної підготовки в основній школі. Таким чином, проблема профільного навчання є дуже актуальною в освітньому просторі.

Професійний розвиток вчителя на сьогоднішній день можна розглядати як збільшення його професійних звершень завдяки накопиченню практичного досвіду, педагогічної взаємодії і постійного перегляду власного викладання.

Нова українська школа наголошує, що вчитель повинен знати всі свої «сильні» та «слабкі» особливості, мати внутрішній стрижень, щоб удосконалювати свої професійні якості. Таким чином, можна стверджувати, що професіоналізм – це не тільки індивідуальне і психологічне утворення,

володіння професійними знаннями, уміннями, навичками і компетентностями, а ще й вміння шукати відповідні підходи для розв'язання різноманітних професійних завдань.

У Концепції зазначено, що профільне навчання повинно відповідати запитам і потребам учнів та суспільства в цілому, воно має бути ефективним, індивідуалізованим, корисним і практичним. Крім цього, у Концепції відмічено, що для профільної школи потрібно скласти нові підходи згідно до форм навчання, не забуваючи про функціонування профілю. Це допоможе створити спеціальні умови зважаючи на інтереси, потреби та індивідуальні особливості учнів, щоб вони могли визначитися з майбутньою професією. Профільна школа має широкі можливості здійснити процес особистісно-зорієнтованого навчання, що дає можливість учням створити свою власну освітню траєкторію.

З часом було затверджено нову Концепцію профільного навчання, яка була трохи ідентична зі старою. Через декілька років міністр освіти Д. Табачник підписав Концепцію профільного навчання у старшій школі з метою оновлення змісту загальної середньої освіти. У Концепції вказано про нові підходи до організації освіти в старшій школі. Вона реалізує не тільки процес особистісно орієнтованого навчання, а ще й створює сприятливі умови для професійного самовизначення старшокласників та самореалізації у подальшому житті.

Профільне навчання – називається диференційованим, в якому старшокласники визначають майбутньою професійну орієнтацію відповідно до своїх освітніх бажань, потреб та. Воно передбачає організацію навчання за умов введення навчального предмету, яке вивчається більш розширено і глибше, адже це визначено основним компонентом змісту загальної середньої освіти. Профільне навчання характеризується типовим навчальним планом, збільшенням кількості навчальних годин, вивченням відповідного профілю, які вибрали більшість учнів, введення додаткових предметів, що складаються

з варіативної частини Базового навчального плану, а також проходження курсів [30].

Досліджуючи наукову літературу можна стверджувати, що профільне навчання розуміють як диференційоване та індивідуалізоване навчання. У зв'язку з тим, що в змісті, структурі та організації освітнього процесу відбуваються значні зміни треба створювати такі умови для навчання, які повинні враховувати потреби, нахили, інтереси, здібності і можливості учнів відповідно до їхніх професійних намірів і бажань для професійного і соціального самовизначення. Профільне навчання у психолого-педагогічних джерелах пояснюється тим, що воно диференційоване та призначене для професійного самовизначення випускників школи, передбачене з урахуванням працевлаштуванням молоді на ринку праці [35, с. 290].

Необхідність запровадження профільного навчання давно усвідомили великі країни світу. На жаль, в Україні оновлення освітніх систем проходила не завжди вдало.

Психологи наголошують, що учні відрізняються, насамперед, якісним складом своїх здібностей, а лише потім кількісними проявами. Саме якісна характеристика індивідуальності має враховуватися, якщо йдеться про наукові засади здійснення диференціації як найважливішої складової особистісно-орієнтованого навчання.

Тобто спроба здійснення диференціації навчання і профільності в старшій школі, яка передбачає, як уже зазначалося, врахування освітніх потреб, нахилів, здібностей та інтересів учнів, здійснювалася й раніше, і є певний досвід, але цілісної системи профільного навчання не було. Тому здійснення диференціації навчання і профільності в старшій школі в умовах стандартизації змісту потребує нових підходів [29].

Тому мають бути дві основні складові написані у структурі змісту середньої освіти – це рівень стандарту та академічний рівень, один з яких

містить обов'язкові вимоги для всіх учнів загальноосвітньої підготовки, а другий забезпечуватиме індивідуальну орієнтованість змісту освіти (профільний рівень підготовки). Таким чином учні матимуть можливість вибрати навчальні предмети, які розширюють, поглиблюють та доповнюють знання, виконують практичні роботи з метою визначення майбутньої професії [30].

У свою чергу, впровадження профільного навчання в сучасних умовах потребує і створення системи профільного навчання в старшій школі, яка б визначала профілі навчання, і визначення дидактичних засад формування його змісту, і забезпечення оптимальних умов для навчання старшокласників відповідно до їхнього професійного самовизначення, а головне - розробки технології його організації і здійснення (форми організації і методи профільного навчання).

На жаль, питання з визначенням профілю поки що не вирішується так, як потрібно. Часто учні обирають його інтуїтивно, під впливом випадкових факторів. Тому учнів треба готувати заздалегідь, враховуючи їх вікові особливості, для того щоб вони змогли правильно і усвідомлено вибрати профіль.

Особливу допрофільну підготовку здобувають у 8-9 класі.

Для того щоб допрофільне навчання було ефективним потрібно проводити діагностику для учнів середньої школи з метою виявлення професійних якостей та інтересів школярів, аби створити мікроколективи (груп, класів) за інтересами та підготовленістю [5].

Отже, підліткам 8-9 класів треба бути готовим до вибору майбутнього профілю у 10 класі для подальшого професійного самовизначення та продовжити навчання після закінчення 11 класу.

Проаналізувавши дані у педагогічній науці виявлено, що в профільній школі помітили замало розробок щодо змісту і структури освіти. Це

несприятливо впливає на формуванні змісту профільного навчання в 10-11 класі.

Концепція профільного навчання запропонувала нові підходи, які характеризують запровадження інновацій у старшій школі.

Підтверджено, що із-за відсутності профільного навчання в загальноосвітніх навчальних закладах зміст освіти у педагогічній практиці та теорії не дуже пристосований до майбутніх бажань, інтересів, потреб школярів. Пошук специфічних форм організації профільного навчання залишається актуальним завданням педагогіки.

Учитель-учень повинен організовувати профільне навчання, застосовуючи форми проведення для забезпечення навчального та виховного процесу, дотримуватися вимог, щоб досягти мети і виконати завдання [30].

Профільне навчання поділяється на такі форми його організації: 1) внутрішньошкільні; 2) зовнішні. Сутність кожної з них розкрито у Концепції профільного навчання в старшій школі.

Для того щоб вибрати методи відповідно до профільних занять в першу чергу треба визначити їх мету, функції, принципи та завдання на яких воно базується.

Педагог має право надавати учням вибрати ті методи навчання, які сприяють їхньому розвитку, враховуючи їхні навчальні здібності та індивідуальність кожного старшокласника. Важливо також враховувати мотиви, керуючись якими учні обрали той чи інший профіль навчання.

Так як українська освіта входить в європейський освітній простір, вона потребує реформування загальної середньої освіти та всіх її ланок. Тому характерною тенденцією розвитку нинішньої загальноосвітньої школи є відмова від зведення до єдиної системи загальноосвітніх навчальних закладів, їх одноманітності. Отже, треба впровадити профільне навчання, забезпечити його оптимальними підходами та вимогами, яких потрібно дотримуватися

учасниками освітнього процесу задля професійного самовизначення випускникам школи, це є незаперечним фактом.

Концепції, що згадувалися раніше не принесли вагомих успіхів, тому що про них швидко забули із-за того, що міністр освіти пішов у відставку. Інші, які приходили до влади не мали бажання далі працювати, реформуючи освіту. Внаслідок цього, Л. Гриневич – міністр України дещо змінила у Концепції Нової Української школи: обов'язкового введення профільного навчання в старших класах та змінила навчальний план згідно до типового. Тепер в старшій школі можуть містити три складові типового навчального плану та навчальні курси трьох типів. Профільне навчання передбачає гнучку систему освіти, що зазначено в Концепції, також надає можливість проводити різноманітні навчальні курси, які засвоюють старшокласники. Ця система містить три типи курсів: загальноосвітні базові, профільні та елективні.

На сьогоднішній день в Україні профіль поділяється на декілька напрямків: філологічний, суспільно-гуманітарний, природничо-математичний, художньо-естетичний, технологічний та спортивний. Крім цього, кожний напрям розділяють на окремі профілі.

Фахівець освітнього напрямку Cedos I., який працює в аналітичному центрі розповідає про те, що у старшій школі будуть вивчатися всі базові навчальні дисципліни згідно за новим навчальним планом, але профіль зможуть вибирати тільки учні, це дасть можливість вивчити предмет більш поглиблено та на високому рівні. Можемо навести приклад, що навчальної загальної дисципліни природознавство не буде вивчатися на природознавчих профілях. Спеціаліст вважає, що учні старших класів не зможуть вибрати тільки один профіль, який буде вивчатися протягом усього 10-11 класу, тому що це відбуватиметься щороку або для кожного конкретного класу, або для декілька класів. Учні зможуть вибирати профіль, який запропонує школа, дивлячись на те, які вчителі будуть, що запропонують враховуючі інтереси, можливості, потреби та бажання батьків, школярів і т. д. [39].

Отже, можна сказати що, головним фактором є впровадження інновацій в розвиток держави та оновлення системи освіти аби учні добре підготувались, отримали знання, уміння та навички з певного профілю, для того щоб у майбутньому школярі були конкурентоспроможні та здатні сприймати євроінтеграційні процеси та правильно діяти в соціокультурних перетвореннях. Тому на сьогодні актуальним питанням залишається підготовка особистості, яка спроможна адекватно реагувати на зміни, може підібрати нові підходи, здатна діяти і творити, готова до набуття професійних компетенцій, які потрібні їй в першу чергу для правильного і свідомого вибору профілю у старших класах, а вже й потім для визначення майбутньої професії.

В Україні було здійснено багато реформ, що пов'язані з освітою, але більшість з них не принесли бажаних успіхів. Тому на даний час в нас може бути два вибору: або залишити освіту і не виконувати зайву роботу, або розвиватися й працювати разом з учнями, які зможуть самостійно досліджувати, логічно мислити, здійснювати пошук, будуть мати навички проектування навчальним процесом у майбутньому. Завдання освіти полягає в тому, щоб впровадити інновації в життя молоді України, яка завжди готова до змін. Таким чином, їм потрібно надати широкий вибір професії і щоб вони змогли розвиватися для цього. Перевагами введення профільного навчання в Нову українську школу є: конкурування молоді на ринку праці і представлення нашої країни успішним прикладом, що має розвиток.

1.2. Формування освітніх індивідуальних траєкторій учнів як основа профільного навчання

Останнім часом було проведено комплекс заходів для реформування освіти, щоб її покращити, зробити більш доступною та конкурентоспроможною. Після оновлення змісту освіти покращилась організація проведення уроків. По-перше, створили новий Державний стандарт початкової загальної освіти та базової й повної загальної середньої освіти [21]. По-друге, розробили нові навчальні програми, створили

підручники, започаткували організацію проведення інклюзивних профільних занять для учнів з вадами та особливими освітніми потребами, запровадили профільне навчання в старших класах. По-третє, забезпечують новими комп'ютерами, підключеними до мережі Інтернет для навчання в професійно-технічних та загальноосвітніх закладах. По-четверте, удосконалюється зовнішнє незалежне оцінювання навчальних досягнень випускників школи.

Щоб профільне навчання проходило на найвищому рівні потрібно враховувати інтереси учнів, їх індивідуальні й вікові особливості, потреби. На уроках застосовувати дидактичні засоби, формувати і змінювати мету, форму, структуру і зміст навчального та виховного процесу, створювати простір через взаємодію зовнішніх та внутрішньо-шкільних форм організації проведення.

Профільне навчання здійснюється через певний вибраний профіль учнів, який проводиться у класі. Особливою перевагою такого навчання є врахування потреб учнів, їх бажань, здібностей, інтересів та нахилів та створення умов навчання для учнів 10-11 класів відповідно до їхніх життєвих планів на майбутнє.

Загалом, учні вибирають той профіль, який їм цікаво вивчати, тому вони його знають на поглибленому рівні, а це значить, що навчання стає більш ефективним. Крім цього ефективність профільного навчання на уроці збільшується через формування нових цілей, які підвищують кваліфікацію вчителя, покращується матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення навчального процесу.

Розкриємо недоліки профільного навчання:

- у старшій школі вчителя пропонують учням вибрати три профілі навчання, які, на жаль, не всім підходять за потребами, бажаннями та інтересами;
- після 9-го класу багато учнів покидають школу, або переходять до іншого навчального закладу, внаслідок цього зменшується кількість учнів у старшій школі, класів. Причиною цього послуговує те, що учні, які хотіли вивчати

відповідний профіль не можуть опанувати його через зменшення кількості школярів;

- варто пам'ятати, що більшість учнів остаточно ще не визначились з майбутньою професією. Буває так, що учень не зміг точно оцінити свої здібності, можливості, тому не дуже добре навчається, а змінити профіль у 10-11 класі неможливо, тому не можна назвати таке навчання більш продуктивним.

- не всі учні задоволені тим, що одні предмети вивчають на рівні стандарту, а інші поглиблено. Це пов'язано з тим, що старшокласникам надається менше часу для якісної підготовки до ЗНО для успішного його складання. Так, профільне навчання дійсно диференційоване, але учням не надається можливості створити індивідуальну траєкторію навчання. Якщо звернути увагу, то немає такого навчального типового плану, в якому можна було б одночасно вивчати природничо-математичні дисципліни і англійську мову.

- після закінчення дев'ятого класу учням необхідно вибрати новий колектив, але для деяких школярів - це пережиток стресу, а саме, припиняється спілкування з ровесниками та й не кожен учень зможе адаптуватися в новому колективі і наскільки швидко це може відбутися ніхто не знає.

- бувають такі випадки, коли школа не може відкрити якийсь відповідний профіль через деякі причини, тому учні вимушені змінити клас, а ще й школу, що іноді може призвести до негативних наслідків. Отже, можемо сказати, що організація профільного навчання має свої переваги та недоліки. Тому організацію проведення профільного навчання треба удосконалювати, особливо їх форми.

Педагогічний колектив школи розробив організацію навчально-виховного процесу, яку можна проводити у профільній школі. Цю структурно-функціональну модель теоретично обґрунтували й апробували в педагогічній практиці. Вона створює умови для індивідуальної освітньої траєкторії

навчання, що сприяє розвитку кожного школяра, появи стійких морально-духовних засад, здійснює максимальну самореалізацію, виховання активної громадянської позиції, формування високої культури [54]. В основі цієї моделі лежить організація професійної підготовки, яка включає широкий, цілеспрямований динамічний контингент учнів і систему курсів за вибором, яка поєднується з вивченням загальноосвітніх дисциплін як постійної частини. Курси для старшокласників створюють більш сприятливі умови для задоволення власних освітніх потреб кожного учня.

На етапах організаційної підготовки та діагностичної концепції дослідно-експериментальної роботи педагогічний колектив досліджує та аналізує педагогічний досвід з досліджуваної теми [17, 36, 42].

Це дало нам змогу визначити теоретичні поняття за такими напрямками: утвердження теоретико-концептуальних основ формування освітніх індивідуальних траєкторій школярів багатoproфільної школи, розробка функціональних моделей профільного навчання в контексті впровадження нових національних освітніх стандартів, формування функціональних моделей шкільних освітніх закладів, компетентнісно-орієнтовані предметні моделі для старшокласників багатoproфільних шкіл, технічний процес проектування та реалізації освітніх індивідуалізованих траєкторій учнів, діагностика їхніх освітніх потреб, особистісних здібностей та інтересів, планування психологічного супроводу профільної підготовки.

Під індивідуальною освітньою траєкторією, таким чином, розуміється індивідуальний підхід до реалізації індивідуального потенціалу кожного школяра в навчанні, який забезпечує: засвоєння учнями змісту освітніх стандартів; різноманітні засоби підтримки розвитку індивідуальних здібностей учнів; засвоєння шкільних дисциплін високоосвіченими групами старшокласників, програмою, професійним самовизначенням, створенням необхідних засад для безперервної освіти у професійній діяльності.

Індивідуальна освітня траєкторія має особливості:

- 1) враховувати запити та індивідуальні особливості здібного, розумного і талановитого учня;
- 2) брати активну участь у визначенні форм та змісту роботи;
- 3) мати можливість поглиблювати і розширювати програмний матеріал;
- 4) програма характеризується гнучкістю за допомогою проведення діагностики та самодіагностики;
- 5) розвиток компетентностей (інформаційної пізнавальної, комунікативної, самоосвітньої);
- 6) самовдосконалення та самоактуалізація особистості учня;
- 7) змінюється роль педагога (учитель – консультант, супроводжувач, координатор, тьютор);
- 8) підтримка особистісного розвитку дитини.

Побудова та завершення освітньої індивідуальної освітньої траєкторії передбачає спільну діяльність учителя та учнів.

Індивідуальна траєкторія старшокласників:

- а) розробляється відповідно до навчального плану
- б) створюється самостійно учнем за допомогою класного керівника, батьків, вчителем-предметником, психолога, адміністрації;
- в) включають: навчальні цілі та завдання, основні навчальні предмети, курси за вибором, платні послуги, факультативи; консультації, що проводять для кожного учня індивідуально, різні методи та форми для засвоєння навчального матеріалу; надається можливість вибрати освітні ресурси, проекти; результати навчальної діяльності, тривалість виконання; громадську діяльність у закладах освіти та поза ними тощо.

Основними суб'єктами діяльності є пара - вчителя та учня: учень – учитель-предметник, учень – психолог, учень – завуч.

Батьки повинні впливати на навчальний процес свої дітей, після спілкування з вчителем-предметником, класним керівником, психологом, можливо директором школи або заучем.

Здійснення індивідуалізованих освітніх траєкторій учнів у процесі професійної підготовки, що передбачають побудову індивідуалізованих освітніх маршрутів, що входять:

- вивчення навчальних дисциплін базового рівня;
- вибір бажаного профілю і вивчення його;
- за індивідуальним планом організовується самоосвітня діяльність;
- приймати участь в конкурсах та захищати роботи МАН, олімпіадах, розробляти творчі індивідуальні роботи;
- у тому числі в рамках літньої школи організація діяльності;
- підготовка старшокласників до вступу університету, планування діяльності, яка пов'язана з вибором майбутньої професії.

Завдяки впровадженню освітньої індивідуальної траєкторії учень перетворюється в активного учасника, який розвивається, створює власну індивідуальну траєкторію, змінюється на краще, вдосконалюється на власних очах, та відчуває себе успішною людиною. Варто зазначити, що це мотивує дитину до засвоєння нових знань, учень починає себе більше поважати, стає самостійним та інтелектуально розвивається.

Щоб забезпечити кожного школяра необхідним розвитком особистісної траєкторії потрібно:

- педагогу підтримувати зв'язок з батьками, починаючи у початкових класах, продовжуючи в основній та старшій школі;
- спонукати учнів розвивати свої таланти, природні здібності, йти до своєї мрії у будь-якій сфері;

Профільна школа може найповніше реалізувати процес особистісно-орієнтованого навчання, яке надає можливість зробити свідомий вибір своєї освітньої траєкторії, тому даній темі необхідно приділити значно більше уваги. До того ж профільне навчання розглядається як головне завдання загальноосвітніх навчальних закладів, що включає розвиток і формування учнів, враховуючи їхні індивідуальні особливості, інтереси, здібності, потреби і нахили, що мають вплив на визначення майбутньої професії. Проте проблема впровадження профільного навчання у старшій школі наразі не розв'язується належним чином. Виникає ціла низка труднощів і проблем як суб'єктивного, так і об'єктивного характеру, а саме:

- незадовільний рівень матеріально-технічного забезпечення освітніх закладів;
- незадовільний рівень навчально-методичного забезпечення викладання профільних предметів;
- незацікавленість учнів та інертне ставлення батьків старшокласників до навчального процесу і його результатів;
- недостатня кількість висококваліфікованих учителів, підготовлених до роботи в профільних класах, тощо.

Готовність педагогів проводити профільне навчання у старших класах поділяють на три показники: 1) компетентність вчителя у професійній діяльності для вирішення завдань у 10-11 класів; 2) мотиваційна готовність; 3) кваліфікація високого рівня.

Щоб перевірити чи готовий педагог викладати у старшій школі профільне навчання треба провести діагностику, яка виявить мотивацію. Для цього потрібно створити відповідні заходи, які зможуть підтримати мотивацію вчителів, при потребі створити нову організацію, платити їм за викладання профільного навчання у старших класах.

Організовуючи підготовку педагогів, необхідно враховувати, що викладачі 10-11 класів профільного напрямку повинні мати можливість постачати:

- варіативність та індивідуальна спрямованість навчального процесу;
- введення практичних робіт із використанням інтерактивних та діяльнісних компонентів (засвоєння дослідницьких, проектних й комунікативних методів);
- завершення профільного навчання та результат самовизначення випускників школи, формування обізнаності і здібностей старшокласників, які потрібні для продовження освіти в інших загальноосвітніх чи професійних закладах;
- планування профільного навчального процесу з метою самореалізації та професійного самовизначення старшокласників, а також розвитку інтересів і професійних задумів;
- максимально налагодити відносини вчителя із учнем, організовувати самостійну роботу школярам, давати їм творчі, практичні завдання, навчити досліджувати та створювати проекти, обов'язковим компонентом при організації навчання є розробка освітніх індивідуальних програм;
- організувати продуктивну взаємодію з усіма суб'єктами у навчально-виховному процесі на засадах співпраці, рівноправної співпраці та співтворчості;
- організація соціального партнерства враховуватиме як освітні потреби старшокласників, так і потреби регіонального ринку праці;
- планування навчального середовища, що розширює навчальний простір за допомогою введення різних освітніх ресурсів, соціокультурних інститутів та соціокультурних факторів;

- враховуючи власні інтереси, цінності, потреби, плани на майбутнє краще займатись профільною самоосвітою, що допомагає професійно зростати як особистість.

Доцільно проводити допрофільну підготовку, так як вона надає змогу проводити її через інформаційну роботу, курси за вибором, діагностику, профконсультування. Після цього в учнів відбувається профільне самовизначення. Потрібно ще досліджувати потреби, здібності та інтереси учнів, для того щоб розкрити взаємозв'язок школяра і сферу професійної діяльності за допомогою проведення діагностичної та здійснення його аналізу. Це надає можливість дізнатись про психолого-педагогічні показники, рівень досвідченості і рекомендації вчителів-предметників. Таку роботу потрібно проводити спеціально, щоб учні змогли свідомо вибрати свій профіль, курси і різні засоби подальшого навчання.

Педагогу лише потрібно підбирати ті засоби навчання, які зможуть розкрити індивідуальність кожного школяра, враховуючи вікові його особливості. Щоб учні змогли здійснити правильний і свідомий вибір своєї освітньої траєкторії, їх потрібно готувати ще з початкової школи.

Одночасно в 10-11 класів індивідуальна освітня траєкторія старшокласників складається з організаційної і варіативної частин.

При реалізації освітньої індивідуальної траєкторії учнів профільної школи вчитель помічає з якими труднощами вони стискаються, надає допомогу підбираючи відповідні засоби та враховуючи індивідуальні особливості. З часом результати покращуються, учні мають успіхи в навчанні, а саме відбувається: формування пізнавальної діяльності, що пов'язана з професійним самовизначенням; позакласна та позашкільна робота цілеспрямована на соціалізацію особистості; виховна робота в школі з елементами гри; додаткова навчальна робота поза школою; педагогічну підтримку учнів (учитель – консультант, модератор, тьютор), це потрібно для того щоб розвивати в них навички самоуправління своєю навчальною діяльністю; форма організації партнерства, яка сприяє формуванню

суб'єктності учнів та забезпечує формування інтелектуальних, морально-естетичних та етичних цінностей, толерантності та довіри; колективно обговорюють і демонструють власні освітні продукти.

Таким чином, 2-3 паралельних класи перетворюються в багатопрофільну школу через організацію навчально-виховного процесу, що згадувалась і характеризувалась вище. Але все одно присутні недоліки профільного навчання, які потрібно долати:

- в старшій школі учень має повне право вибирати собі предмет, який він бажає опанувати для поглибленого вивчення, враховуючи до цього, що потрібно ще скласти ЗНО; рівень знань з різних загальноосвітніх предметів; вчителів, які викладають курси за вибором старшокласників;

- якщо учень бажає змінити профіль він має на це право, але в нього немає потреби змінювати клас;

- школа обирає певну структуру профільного навчання - це дає можливість школярам здобути III ступінь освіти, не руйнувати спілкування в колективі та не залишати свій клас;

- вибране профільне навчання дає можливість самореалізуватися, що допомагає отримати повагу від однокласників;

- вибір певного профілю школярами в старшій школі також позитивно впливає і на діяльність педагога, по-перше, учні об'єднуються по групах за інтересами, навчальними здібностями та метою, а вчитель у цей час може реалізувати себе як педагог-професіонал: вчити учнів на високому рівні.

Безперечно, для ефективного засвоєння змісту профільного навчання необхідно задіювати різноманітні технології, які стимулюють рефлексійне мислення, наприклад, ділові ігри, групові дискусії, розв'язання проблемно-рефлексійних ситуацій тощо.

Отже, під індивідуальними освітніми траєкторіями ми розуміємо індивідуальний шлях реалізації власного потенціалу кожного школяра внавчанні, забезпечуючи: засвоєння учнями змісту освітніх стандартів; різноманітну підтримку розвитку особистісних здібностей учня; засвоєння навчальної програми шкільних дисциплін.

1.3. Особливості формування освітніх індивідуальних траєкторій учнів профільної школи в умовах дистанційного навчання

Система освіти сьогодні гостро потребує проектів та програм, що сприяють формування людини сучасного суспільства, тому одним із основних завдань педагогічних колективів є побудова індивідуальних освітніх траєкторій, створення умов для творчого розвитку кожного школяра, формування інформаційної культури. Індивідуалізація навчання, впровадження передпрофільного та профільного навчання, розвиток освітнього інформаційного середовища, інформатизація навчальної діяльності стають важливими засобами вирішення поставленого завдання.

Формат дистанційної освіти – це персоналізований освітній процес переважно через опосередковану взаємодію дистанційних учасників освітнього процесу в професійному середовищі на основі сучасних психоосвітніх та інформаційно-комунікаційних технологій [46].

Останнім часом дистанційна освіта стала досить популярною формою навчання. Переваги цієї форми очевидні і добре відомий. Вони включають асинхронне навчання, індивідуалізовані траєкторії навчання та зручні кейс-технології. Проте дистанційна форма навчання не здатна сформувати практичний досвід слухача, особливо щодо складне технологічне обладнання. Крім того, це не може сформувати особистісні комунікативні навички роботи в команді. Ось чому багато програм дистанційного навчання містять елементи синхронного навчання. Різниця в досягнень учнів створює багато проблем в організації навчальних груп. Принцип динамічності як шлях вирішення таких

проблем автором запропоновано формування груп для короткострокового синхронного навчання.

З розвитком інформаційних технологій та підключенням школи до мережі Інтернет стала стандартна комбінована модель навчання, яка включала собі в якості очних занять, здійснює під час виїздів викладачів, так і заняття з застосуванням дистанційних технологій [12]. Педагог-тьютор організовував навчальний процес на місці, консультував учнів з організаційних та технічних питань, контролював своєчасне виконання завдань. Викладачі під час виїздів проводили аудиторні заняття у навчальних центрах, а в перервах між виїздами здійснюють підтримку навчального процесу за допомогою інформаційних технологій і телекомунікацій (в основному електронною поштою і за допомогою телеконференцій). Важливим компонентом навчального процесу була самостійна робота учнів з авторськими мультимедійними курсами, методичними розробками викладачем університету. У процесі навчання викладачі проводили консультації у режимі on-line або off-line, організовували виконання контрольних завдань. Наявність постійного зворотного зв'язку зробило навчальний процес ефективнішим.

Навчання організовано таким чином, що освоєння змісту предмета через різні організаційні форми (лекція, семінар, практичне заняття, чат-консультація, форум) тягне за собою розвиток цілого комплексу учнівських компетенцій: від ціннісно-сміслових та навчально-пізнавальних до інформаційних та комунікативних. Позитивними результатами навчання можна вважати не тільки додаткову підготовку учнів з обраного предмету, а й формування навичок використання ними різних технологій дистанційного навчання, роботи з електронними освітніми ресурсами, розвиток навичок самоорганізації та самоосвіти.

Дистанційне навчання за програмами додаткової освіти школярів організовано як індивідуальне, і групове. Індивідуальне навчання здійснюється за індивідуального розкладу занять з використанням

різноманітних форм та технологій організації навчального процесу. При цьому основною перевагою навчання з використанням інформаційних технологій є можливість створення індивідуальної освітньої траєкторії, максимальна індивідуалізація навчального процесу — що необхідно умовою успіху під час роботи з обдарованими дітьми.

Застосування мережевої моделі навчання у відкритих профільних школах передбачає зміна організації навчального процесу, збільшення частки самостійної роботи учнів, основу якої складає робота з електронними освітніми ресурсами, та зміна ролі вчителя, який використовує під час проведення занять сучасні освітні та інформаційні технології.

Навчально-методичне забезпечення програм додаткової освіти дітей включає: комплекти відео-лекцій з предмета, навчально-методичні комплекси з предмету (мультимедійні ресурси), матеріали для підготовки до семінарів та практичних занять, матеріали для підготовки до лабораторних робіт, електронні задачі, що тестують системи, навчально-методичні посібники, моделі та відео-експерименти. Мережева модель навчання дозволяє використовувати віддалені ресурси (обчислювальні, імітаційні моделі, віртуальні лабораторії, лабораторні комплекси віддаленого доступу, демонстраційні експерименти в режимі on-line тощо), дає можливість використовувати ресурси університетів: фізичних та хімічних кабінетів, біологічних лабораторій, де можна в режимі on-line проводити натурні експерименти.

Відео-лекції містять навчальний матеріал, представлений у різноманітних формах і як правило, що виходить за межі шкільної програми, що відповідає вимогам профільного навчання. Цінність відео-лекцій у тому, що їх виклад максимально наближено до реальної життєвої навчальної ситуації, носить цілком доступний для розуміння старшокласниками характер та супроводжується показом практичної частини, дослідів, електронних таблиць і текстів, відео-вставок, які сприяють глибшому розумінню та

засвоєнню. В окремих випадках перегляд відео-лекцій носить випереджальний характер за по відношенню до вивчення даних тим у школі, що суттєво полегшує учням його освоєння в шкільні програми.

Впровадження у практику заочних шкіл інформаційно-комунікаційних технологій дозволило розширити напрями діяльності школи та підвищити якість наданих освітніх послуг.

До програм заочних шкіл включено елективні курси для профільного навчання, які розраховані в середньому на 20-60 академічних годин, знайомлять учнів з сучасними науковими проблемами, розширюють їх кругозір та розвивають логічні Можливості.

Усі учні успішно впоралися з вивченням як базових дисциплін, так і елективних курсів, виконавши підсумкове тестування з кожного курсу.

Навчання у відкритих профільних школах супроводжується моніторинговими дослідженнями якості освітніх програм та ресурсів, які дозволяють зробити висновки про якість занять, про рівень викладання, про відповідність програм поставленим цілям навчання, про затребуваність програм та ступінь мотивації школярів і т. д [8].

У ході моніторингу якості освітніх послуг учні відзначили, що елективні курси цікаві не лише в пізнавальному плані, а й мають велике значення у формуванні основ наукового світогляду та цілісної картини сучасного світу. Отримані результати дають можливість виявити сильні та слабкі сторони організації навчання, розроблення навчальних матеріалів, а головне прогнозувати подальше розвиток подій та розширення освітнього ринку [2].

Таким чином, метою програми розвитку заочних шкіл на основі концепції відкритих профільних шкіл залишається створення системи дистанційного навчання школярів з урахуванням удосконалення методик використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Невід'ємною частиною навчання за програмами додаткової освіти школярів є наукові конференції, семінари, олімпіади, конкурси, організовані на основі мережевих технологій, у яких взяли участь школярі із загальноосвітніх установ.

Результатами роботи заочних шкіл є різке збільшення дітей, які бажають навчатися.

Важливим фактором реалізації концепції відкритих профільних шкіл стала життєздатність та привабливість розподіленої моделі мережевого навчання, яка становить основу відкритих профільних шкіл. Успішна апробація цієї моделі показала, що заочні школи, ґрунтуючись на сучасних інформаційно-комунікаційних та освітніх технологіях, здатні не лише вирішувати проблему підготовки абітурієнтів до вступу до вузів, а й активно включатись в організацію профільного та передпрофільного навчання, створювати рівні умови доступу до якісній освіті для дітей з різних населених пунктів, що мають різну освітню інфраструктуру та кадровий потенціал, для дітей з важкодоступних та віддалених населених пунктів. Відеоматеріали, цифрові освітні ресурси, письмова мова, віртуальні комунікації, які набувають все більш широкого поширення — ці та інші характеристики інформаційної культури вже міцно увійшли до заочні школи та працюють на створення умов для виявлення та формування особистості, розвитку здібностей кожного учня, що має хороші базові знання та здатний адаптуватися до умов сучасного життя.

Незважаючи на труднощі, пов'язані з впровадженням дистанційного навчання на період локдауну, новий формат школи став корисним досвідом для учнів і продемонстрував свої переваги [7, 31].

Крім того, що дистанційна форма гарантувала дітям безпечно продовження навчання, вона створила умови для розвитку в учнів навичок використання різноманітних ресурсів під час опановування нового матеріалу, впровадила нові формати виконання навчальних робіт (домашніх завдань,

тестувань, контролів і т. д.) та взаємодії викладачів з учнями. Вагомою перевагою дистанційної освіти є також гнучкість часу, місця, темпу і траєкторії навчання, а в доповнення у школярів з'являється можливість більше вплинути на певні аспекти свого здобуття освіти, що має позитивні наслідки у вигляді більшої вмотивованості, самостійності та відповідальності учнів [38]. Дистанційне навчання значно більшою мірою застосовувало для освітнього процесу різноманітні ресурси та сучасні технічні можливості, що завжди позитивно сприймається представниками підростаючого покоління; поєднання синхронного й асинхронного режимів забезпечило гнучкість розкладу, різноплановість освітнього процесу та збалансованість навантажень [23].

Методи взаємодії вчителя з учнями під час дистанційного навчання. В період дистанційного режиму уроки можуть проходити синхронно і асинхронно. На жаль, бувають такі випадки, коли вчитель або учень не можуть працювати через технічні негаразди під час взаємодії цифрових технологій, також цьому можуть послугувати і об'єктивні причини.

Асинхронне навчання характеризується тим, що воно надає більше часу для виконання індивідуальних творчих завдань. Крім цього можна відмітити, що асинхронне навчання дуже зручне, тому що його завдання можна виконувати і ручним, і машинним способом, а також зменшується екранне навантаження на учня.

При цифровому режимі проведення занять відбувається диференціація навчання, коли кожен учень або група учнів виконують завдання з теми відповідно до своїх вікових та індивідуальних здібностей, потім переходить до розв'язання наступного завдання, якщо добре закріпив попереднє. Синхронний режим не дуже підходить для реалізації навчальних індивідуалізованих траєкторій.

Відсутність цифрового режиму. Буває таке, що цифрові технології неможливо застосувати при організації дистанційного навчання. Якщо таке,

на жаль, трапилось – вчитель послідовно повідомляє перелік тем, які вивчатимуться протягом семестру за підручником учня, їх треба буде опрацювати і виконати завдання для досягнення цілеспрямованих результатів. При можливості можна підтримувати зв'язок з учнем через спілкування по телефону або скористатися поштою, але учень самостійно виконує завдання. Коли вже учні повернулись до звичних форм навчання можна скласти індивідуальну діагностику, узагальнити результати та зробити корекцію.

Зворотній зв'язок вчителя і учня. Вчителю важливо здійснювати зворотній зв'язок з кожним учнем під час дистанційного навчання, щоб можна було б сказати про помилку, ще раз пояснити домашнє завдання, якщо не зрозуміло або повідомити щось важливе, наприклад переглянути новий навчальний матеріал. Також вчасно можна зупинити неправильне виконання завдання і спрямувати учня в правильне русло для отримання необхідних умінь і навичок.

Критерії оцінювання та особливості контролю. Якщо при виконанні завдань в дистанційному режимі учень стискається з можливими технічними проблемами, наприклад, працює з новими зовсім незнайомими платформами або відбуваються перебої інтернету. Треба не перевантажувати учнів виконувати завдання з різних предметів, а підтримувати баланс між вчителями, які працюють в одному класі. В дистанційному режимі учням потрібно виділяти більше часу на виконання багатьох завдань. Краще завдання диференціювати, позначати які з них обов'язкові, а які необов'язкові, або рекомендувати їх для окремих учнів.

Синхронний режим ще можна використовувати у тому разі, щоб перевірити правильну послідовність виконання роботи учня або скористатись відеозаписом. Також можна створити тест, у якому потрібно написати проміжну і остаточну відповідь. Такий тест допоможе виконувати не тільки контрольну, а ще й навчальну функцію, наприклад, якщо в учня не виходить виконати самостійно завдання, він зможе покроково виконувати дії, що призведе до правильної послідовності роботи.

Вчителям потрібно не тільки виставляти оцінки, але й пояснювати, які завдання вони виконали добре, а які потребують виправлення. Доречно буде ознайомити учнів з критеріями оцінювання, пояснити завдання, щоб вони зрозуміли, що їм робити та як працювати. Перевагою формувального оцінювання полягає в тому, що учні зможуть контролювати власний навчальний процес та безпосередньо діяти в ньому. Тому вчителю необхідно завжди підтримувати зворотній зв'язок: залишати коментарі, оцінювати роботи відповідно до критерій. Також варто докласти зусиль на те, щоб учні не змогли списувати друг у друга, для цього рекомендують учням писати думки своїми словами не допускаючи виникненню плагіату, наприклад, підібрати малюнок чи навести приклад. А от щоб підібрати правильно ілюстрацію, для цього потрібно постаратися і відповідально підготуватись.

Низький поріг означає, що завдання досягне і його з легкістю можна виконати. Якщо учні успішно будуть виконувати завдання та ще й підтримувати зв'язок з вчителем, в них сформується мотивація до розв'язань наступних завдань.

Висока стеля означає, що задання поділяється на декілька рівнів, але це не заважає учням виконати роботу швидко й краще. *Широкі стіни* використовують під нас змішаного та дистанційного навчання. Вони характеризуються тим, що надають можливість учням виконувати завдання з творчим підходом учням та зробити свій вибір [38].

Отже, за допомогою проведення занять в дистанційному режимі старшокласники мають змогу вибрати ті предмети, які їм подобаються та реалізувати індивідуальну освітню траєкторію,

Висновки до першого розділу

В умовах Нової Української школи «профільне навчання» – це вид диференційованого навчання, що передбачає процес засвоєння знань, враховуючи індивідуальні інтереси, здібності, потреби, нахили учнів та

дозволяє більш поглиблено вивчати предмети і дає змогу для професійного самовизначення.

У кожному шкільному віці учнів, вчитель повинен підбирати ті засоби і форми навчання, які можуть визначити індивідуальність кожного школяра. Для того, щоб учні змогли свідомо вибрати освітню індивідуальну траєкторію, то їх потрібно готувати ще з перших років навчання. Тому у старшій профільній школі дають право вибору власної освітньої траєкторії. Завдання вчителів визначити відповідні форми, методи і засоби навчання, що сприяють появі мотивації й активізації навчальної діяльності, що пов'язана з розвитком та реалізацією особистісного творчого потенціалу.

Особливою перевагою дистанційного навчання у старшій профільній школі є розвиток навичок самоорганізації та самоосвіти, а також траєкторії навчання, темпу, місця і гнучкість часу, що впливає на вмотивованість, самостійність і відповідальність учнів.

Дистанційне навчання може проходити синхронно чи асинхронно, що є також позитивним аспектом для школярів. Найбільшою перевагою є асинхронне навчання, так як воно надає змогу виконувати індивідуальні творчі завдання віддалено від екранного навантаження.

Цифровий режим має дуже широкі можливості виконувати диференційоване навчання, коли кожен учень виконує те завдання, яке відповідає шкільному рівню опанування. Обов'язково під час дистанційного навчання вчителю потрібно підтримувати з учнями зворотний зв'язок, для того щоб вчасно зупинити виконання неправильних завдань і направити школяра до розвитку необхідних умінь і навичок. Важливо пам'ятати, що в дистанційному режимі учням потрібно давати більше часу на виконання більшістю завдань, тобто не перевантажувати їх. Для перевірки правильності ходу думок учнів краще скористатися синхронним режимом взаємодій.

Дистанційне навчання для старшокласників розкриває можливість формуванні освітніх індивідуальних траєкторій учнів профільної школи.

Під індивідуальними освітніми траєкторіями ми розуміємо індивідуальний шлях реалізації власного потенціалу кожного учня в освіті, забезпечуючи: засвоєння учнями змісту освітніх стандартів; різноманітну підтримку розвитку особистісних здібностей дитини; засвоєння навчальної програми шкільних дисциплін.

РОЗДІЛ II. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОСВІТНІХ ТРАЄКТОРІЙ УЧНІВ ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

2.1. Методичні рекомендації щодо формування освітніх індивідуальних траєкторій учнів профільної школи в умовах дистанційного навчання

Досвід роботи вчителів переконує, що для формування освітніх індивідуальних траєкторій важливе значення має правильна організація і методика проведення дистанційного навчання на уроках інформатики та трудового навчання. Між тим головною умовою для ефективності навчального процесу є врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів старшої школи.

Для визначення рівня формування освітніх індивідуальних траєкторій учнів профільної школи в умовах дистанційного навчання було проведено експериментальне дослідження.

Експерименти з даної проблеми проводились на базі середньої школи № 21 м. Кривого Рогу у 10-х класах. В експерименті брали участь 21 учень 10-А класу та 21 учень 10-Б класу.

Метою експерименту є визначити рівень успішності з таких предметів як інформатика та трудове навчання; визначити рівень комунікації та соціалізації учнів.

Експериментальне дослідження передбачає наступні завдання:

- відбір та вивчення літератури;
- підбір методичної бази дослідження;
- визначення кількості досліджуваних;
- вибір способу проведення експерименту;
- провести кількісний та якісний аналіз дослідження;
- сформулювати висновки та обґрунтувати результати дослідження.

Було сформовано три етапи експериментального дослідження.

Перший етап – констатувальний, направлений на встановлення фактичного стану та визначення:

– рівня успішності з навчальних предметів: інформатика та трудове навчання;

– діагностика комунікації учнів;

– діагностичний стан соціалізації старшокласників;

– визначення професійних вподобань.

Другий етап – формувальний, передбачає апробацію використання ефективних заходів, а саме:

– розробку індивідуальних завдань, семінарів та ситуацій на уроках інформатики та трудового навчання у старшій школі, які проводяться дистанційно;

– введення спеціальної розробки в практику школи;

– організацію і проведення експерименту.

Третій етап – контрольний, передбачає перевірку та обґрунтування отриманих результатів. На даному етапі було використано наступні методи дослідження:

– метод теоретичного аналізу наукової літератури по дослідній проблемі;

– метод анкетування;

– метод бесіди;

– метод включеного спостереження;

– метод експериментальної оцінки.

На констатувальному етапі було проведено анкетування, тестування. Бесіда з метою визначення формування освітніх індивідуальних траєкторій. Наведемо діагностичні методики які ми використовували у своєму дослідженні:

Дослідження проводилося за допомогою таких методик, як:

1. «Моніторинг соціалізації особистості учня» (І. Рожкова)

[Додаток А].

2. Тест з визначення рівня комунікації [Додаток Б].

3. Методика «Мої життєві та професійні плани» [Додаток В].

Розглянемо більш детально кожну методику:

1. *Моніторинг соціалізації особистості учня (І. Рожкова)*. За допомогою даної методики можна визначити рівень соціальної адаптованості, активності та автономності учнів старшої школи. Учням пропонують 20 тверджень, вони повинні обрати твердження які їм характерні. Пропонують наступні варіанти відповідей: завжди – 4 бали, майже завжди – 3, іноді – 2, дуже рідко – 1, ніколи – 0.

2. *Тест «Визначення рівня комунікативності»* учнів старшої школи, сприяє визначенню на скільки сформовані комунікативні уміння та навички у старшокласників. Представлено 15 тестових запитань. Та основні варіанти відповідей: «Так» (2 бали), «Ні» (0 балів), «Іноді» (1 бал). Після проведення тесту необхідно здійснити обробку результатів. Так до прикладу, якщо учень має 30-32 бали – дуже низький рівень, 25-29 балів – низький рівень, 19-24 бали – середній рівень, 15-20 балів – вище середнього рівня, 16-14 балів – високий рівень, 5 та менше балів – дуже високий рівень.

3. *Методика «Мої життєві та професійні плани»*. Дана методика призначена для визначення схильностей до окремої професії в учнів старшої школи, їх вподобання. Учням пропонують 13 запитань з варіантами відповідей, але в той же час учні можуть самі дописати свою власну думку, чи твердження під кожним запитанням. Можна обрати від 1 до 3 варіантів відповідей.

Під час спостереження на уроках за успішністю учнів, виконання ними завдань, було сформовано результати успішності виходячи із оцінок учнів, написаних самостійних робіт, проведених тестів, контрольних робіт.

Розглянемо детальніше показники успішності учнів старшої школи у таблицях 2.1 та 2.2.

Успішність учнів старшої школи з інформатики

Класи	Бали											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Контрольний 10-А	-	-	-	-	-	1	1	4	2	7	4	2
Експериментальний 10-Б	-	-	-	-	-	2	1	3	6	4	2	3

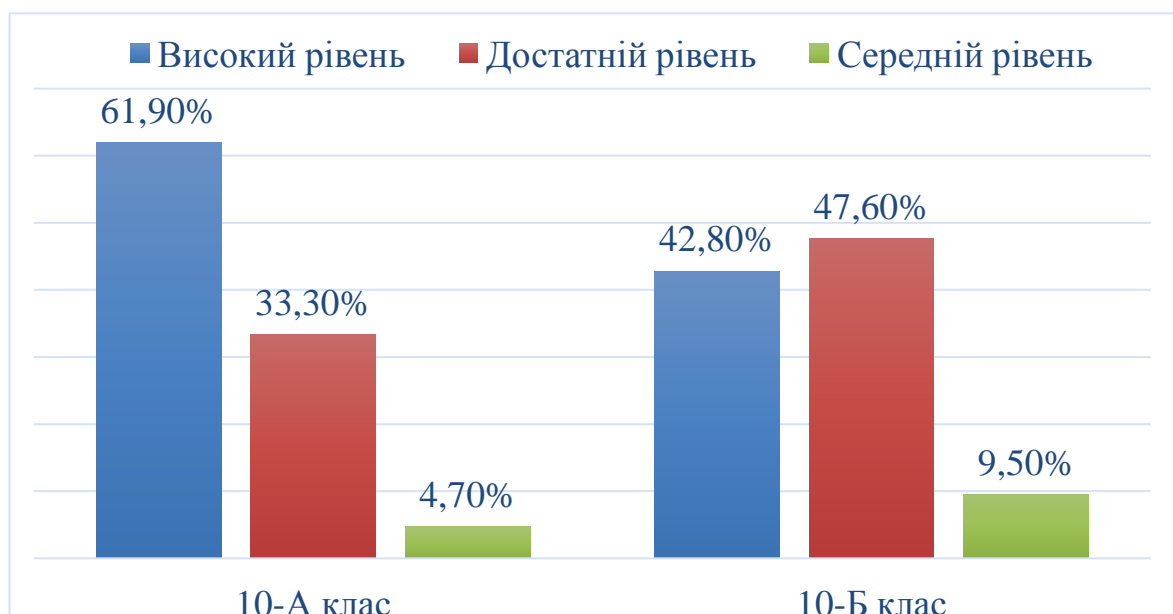

Рис. 2.1 Успішність учнів старшої школи з інформатики

Результати таблиці 2.1 та рис. 2.1 свідчать про те, що у контрольному 10-А класі високий рівень успішності з інформатики мають 13 (61,9%) учнів, в експериментальному 10-Б класі – 9 (42,8%) учнів. Вони мають оцінки 12, 11, 10 балів, та успішно, здатні самостійно виконувати всі завдання, володіють узагальненими знаннями з інформатики; використовують набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; вміють виконувати завдання, не передбачені навчальною програмою; мають стійкі навички керування

інформаційними системами, вільно опановуюють їх на практиці; мають стійкі навички керування інформаційними системами в нестандартних ситуаціях.

Оцінки 9, 8, 7 балів у контрольному 10-А класі мають 7 (33,3%) учнів, натомість у 10-Б класі – 10 (47,6%) учнів. Для достатнього рівня характерним є те, що учні вміють застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; можуть дати пояснення основним процесам, що відбуваються під час роботи інформаційної системи та наводити власні приклади; вміють виконувати навчальні завдання передбачені програмою; можуть аргументовано обрати раціональний спосіб виконання навчального завдання; використовують електронні засоби для пошуку потрібних відомостей.

Середній рівень знань з оцінками 6, 5, 4 балів має 1 (4,7%) учень 10-А класу та 2 (9,5%) учнів 10-Б класу. Для таких учнів характерним є: середній рівень знань вищий, ніж початковий; вони можуть з допомогою вчителя відтворити значну частину навчального матеріалу; мають навички щодо виконання та опрацювання елементарних дій на комп'ютері; вміють за зразком виконати просте навчальне завдання.

Початковий рівень не визначено у жодного учня у контрольному та експериментальному класі, це означає, що учні гарно орієнтуються в інформатиці.

Таблиця 2.2

Успішність учнів 10-А класу з трудового навчання

Класи	Бали											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Контрольний 10-А	-	-	1	-	1	-	3	4	4	2	2	4
Експериментальний 10-Б	-	-	1	-	2	1	4	2	3	2	3	3

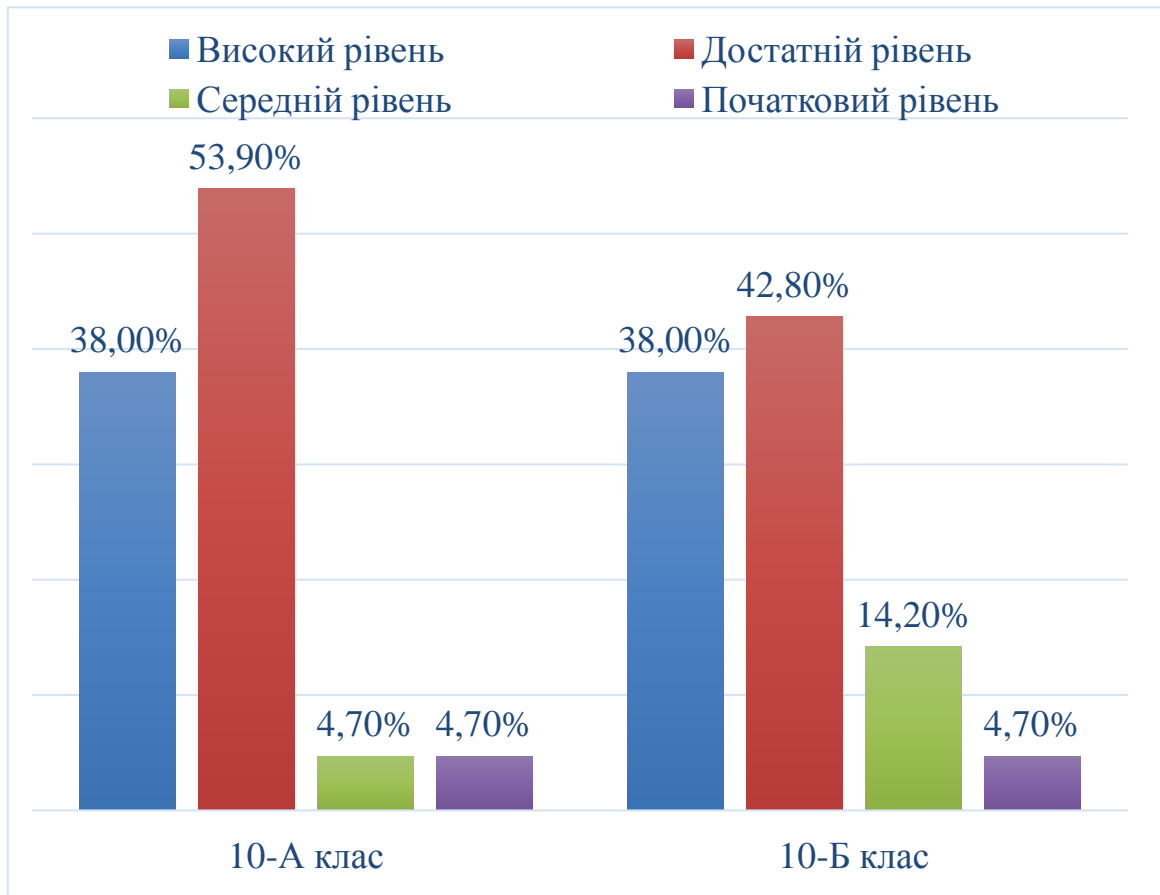

Рис. 2.2 Успішність учнів 10-А класу з трудового навчання

Високий рівень (12, 11, 10 балів) у контрольному класі мають 8 (38%) учнів, в експериментальному також 8 (38%) учнів. Для них характерним є: правильність виконання всіх прийомів і технологічних операцій в межах визначених норм часу; учні в організації робочого місця забезпечують зразково; дотримується правил техніки безпеки та санітарно-гігієнічних вимог.

Достатній рівень знань (9, 8, 7 балів) мають 11 (53,3%) учнів у контрольному 10-А класі та 9 (42,8%) учнів в експериментальному 10-Б класі. Для учнів характерне є те, що організація робочого місця відповідає вимогам; дотримується правил техніки безпеки та санітарно-гігієнічних вимог. Виготовлений проєкт (виконана робота) хорошого рівня якості, але є незначні відхилення від встановлених норм. Правильно виконують всі прийоми і

технологічні операції в межах визначених норм часу. Учені виявляють знання і розуміння переважної більшості навчального матеріалу. З епізодичною консультацією вчителя застосовує знання для виконання практичних-завдань. Користується необхідною конструкторсько-технологічною документацією. В учнів цілком виходить аналізувати та встановлювати суттєві зв'язки. Використовувати знання, вміння та навички у надзвичайних ситуаціях.

Середній рівень (6, 5, 4 бали) мають 1 (4,7%) учень у контрольному 10-А класі та 3 (14,2%) учні в експериментальному 10-Б класі. Для таких учнів притаманний є те, що в організації робочого місця є незначні недоліки. В окремих випадках допускаються порушення правил техніки безпеки та санітарно-гігієнічних вимог. Практичні завдання учні виконують під керівництвом вчителя. Виготовлений проєкт (виконана робота) містить багато суттєвих відхилень від установлених якісних показників, проте можливе їх виправлення. Майже половина технологічних операцій виконується з помилками у прийомах і способах роботи. Учені розуміють основний навчальний матеріал, здатний дати визначення понять, але при цьому допускав помилки. З допомогою вчителя може відтворили значну частину матеріалу, частково обґрунтувати та проаналізувати її, зробити висновки.

Початковий рівень мають у кожному класі по 1 (4,7%) учню. Даний учень в організації робочого місця має постійні суттєві порушення. Систематично допускає порушення правил техніки безпеки та санітарно-гігієнічних вимог. Практичні завдання учень виконує лише з допомогою вчителя. Виготовлений проєкт (виконана робота) повністю не відповідає якісним показникам. Переважна частина робіт виконана з помилками в прийомах роботи та технологічних операціях. Учні розрізняють об'єкти відповідно до його вивчення та відтворення.

За результатами таблиць можна звернути увагу, що більшість учнів має високий та достатній рівні знань, умінь та навичок з інформатики та трудового навчання, тільки не велика кількість учнів мають середній та початковий рівні знань.

За для розуміння формування освітніх індивідуальних траєкторій учнів було проведено методику «Моніторинг соціалізації особистості учня» (І. Рожкова). Адже без високого рівня соціалізації учень не в змозі розвиватись всесторонньо та використовувати всі свої знання, вміння та навички в повному обсязі. Результати було сформовано у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Результати методики «Моніторинг соціалізації особистості учня»
(І. Рожкова) на констатувальному етапі дослідженні

Рівень	Контрольний клас 10-А	Констатувальний клас 10-Б
Високий рівень	4 (19 %)	5 (23,8 %)
Середній рівень	14 (66,6 %)	12 (57,14 %)
Низький рівень	3 (14,2 %)	4 (19 %)

Отже, високий рівень мають 4 (19 %) учні у контрольному 10-А класі та 5 (23,8 %) учнів у констатувальному 10-Б класі. Учні з даним рівнем мають високу ступінь соціалізації, готові приймати важкі рішення, соціально адаптовані.

Середній рівень мають 14 (66,6 %) учнів у контрольному 10-А класі та 12 (57,14 %) учнів констатувального 10-Б класу. Такі учні мають гарну адаптованість, але схильні спиратись на думку оточуючих.

Низький рівень мають 3 (14,2 %) учні контрольного класу та 4 (19 %) учні констатувального класу. Учні мають низький рівень адаптованості, у них є проблеми у колективі, з однолітками у навчанні, вони не звикли самостійно приймати рішення.

Одною з задач дослідно-експериментальної роботи було виявлення та з'ясування специфічних характеристик комунікативної діяльності учнів, як

обов'язкового компоненту процесу навчання та формування освітніх індивідуальних траєкторій.

Тому було проведено тест з визначення рівня комунікації в учнів 10-х класів, результати сформовані у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Тест з визначення рівня комунікації

Бали	Контрольний клас 10-А	Констатувальний клас 10-Б
30-32 бали	2 (10 %)	2 (10 %)
25-29 балів	1 (5 %)	3 (14 %)
19-24 бали	4 (19 %)	8 (38 %)
15-20 балів	6 (28 %)	4 (19 %)
6-14 балів	6 (28 %)	3 (14 %)
5 та менше балів	2 (10 %)	1 (5 %)

Отже, учні контрольної групи які мають 30-32 бали становлять 2 (10%) осіб, констатувальної групи також 2 (10%) осіб. Вони не дуже комунікабельні, мають мало товаришів, здебільшого знайомих. 25-29 бали мають 1 (5%) учень контрольної групи та 3 (14%) учні констатувальної групи. Вони більш відлюдкуваті та мовчазні. 19-24 бали мають 4 (19%) учні контрольної групи та 8 (38%) учнів констатувальної групи. Вони більш товариські, іноді почувуються невпевнено у незнайомій компанії, їм важко заводити нові знайомства. 15-20 балів мають 6 (28%) учнів контрольної групи та 4 (19%) учні констатувальної групи. У них нормальний рівень комунікабельності, вони не бояться нових знайомств та галасливих компаній. 6-14 балів 6 (28%) учнів контрольної групи та 3 (14%) учні констатувальної групи. Вони завжди впевнені в собі та з легкістю спілкуються з однолітками та людьми іншого віку. Не губляться в нових компаніях та залюбки новим знайомствам. 5 та менше балів мають 2 (10%) учнів контрольної групи та 1 (5%) учень

констатувальної групи. Такі учні занадто товариські, нав'язливі, забагато цікавляться тим, про що інші не хочуть з ними спілкуватись, часто не об'єктивні, мають не багато друзів але багато товаришів та знайомих.

Ефективною у розумінні життєвих планів та пріоритетів у старшокласників є методика «Мої життєві та професійні плани». Так до прикладу на перше запитання: «Чи обрали Ви вже професію, вид діяльності, – те, чим Ви будете займатися по закінченні школи?», «так» відповіли – 4 (19%) учні контрольної групи та 4 (19%) учні констатувальної групи. «Маю певні плани, але ще сумніваються» – 5 (24%) учнів контрольної групи та 4 (19%) констатувальної групи. «Ні, хоча час від часу розмірковую про це» – 6 (28%) учнів контрольної групи та 7 (33%) констатувальної групи. «Навіть не замислювався над цим» – 3 (14%) учня контрольної групи та 6 (28%) учнів констатувальної групи.

На друге запитання: «Що буде для Вас визначальним при виборі подальшого навчання чи конкретного фаху», у констатувальній групі відповіли «високий рівень заробітної плати» – 9 (43%) учнів у контрольній групі – 11 (52%) учнів констатувальної групи. «Порада чи вказівка батьків або інших родичів» – 2 (10%) учні контрольної групи та 3 (14%) учні констатувальної групи. «Високий престиж професії» – 10 (48%) учнів контрольної групи та 7 (33%) учнів констатувальної групи.

На третє запитання: «З яких джерел Ви отримуєте найбільше інформації про різні професії?», 5 (24%) учнів контрольної та 3 (14%) констатувальної групи відповіли: «Вдома, – від батьків чи родичів». «Від друзів, знайомих однолітків» – 4 (19%) контрольної групи та 7 (33%) констатувальної групи. «В школі, – від учителів чи спеціально запрошених представників різних професій психолога чи соціального педагога» – 2 (10%) учні контрольної групи та 1 (5%) учень констатувальної групи. «Із засобів масової інформації

(газет, радіо, телебачення та ін..)» – 10 (48%) учнів контрольної групи та 10 (48%) учнів констатувальної групи.

На четверте запитання: «Що приваблює Вас у майбутній професії ?» «Реалізація своїх інтересів, нахилів та здібностей» відповіли 10 (48%) учнів контрольної групи та 8 (38%) констатувальної групи. «Самостійний і творчий характер праці» 4 (19%) учнів контрольної та 3 (14%) учнів констатувальної групи. «Її престижність» – відповіли 3 (14%) учнів контрольної та 3 (14%) учнів констатувальної групи. «Можливість стати самостійною і незалежною особистістю» 4 (19%) учнів відповіло у контрольній групі та 3 (14%) у констатувальній групі. «Можливість отримати матеріальну незалежність, жити в достатку» відповіло 4 (19%) учня констатувальної групи.

На п'яте запитання: «Наскільки серйозним і обдуманим вважаєте Ви своє рішення щодо подальшого навчання та вибору конкретного фаху?», «Остаточним і безповоротним» відповіли – 4 (19%) учні контрольної групи та 3 (14%) учнів констатувальної групи. «Дуже серйозним, обґрунтованим вагомими аргументами» – по 5 (24%) учнів обох груп. «Не дуже серйозним, але мені воно здається цікавим» відповіли 7 (33%) учнів контрольної групи та 6 (28%) учнів констатувальної групи. «Випадковим, але можливо, з цього буде певна користь» відповіли 5 (24%) учнів контрольної групи та 7 (33%) учнів констатувальної групи.

На шосте запитання: «Як Ви оцінюєте рівень своєї поінформованості про майбутню професію?», «Як високий, – є досвід практичної роботи в даній області» відповіли 16 (76%) учнів контрольної групи та 19 (90%) учнів констатувальної групи. «Як невисокий, отриманий лише з довідників для вступників (чи джерел масової інформації)» відповіли 5 (24%) учнів контрольної групи та 2 (10%) учнів констатувальної групи.

Сьоме запитання: «Чи намагаєтеся Ви активно розшукувати інформацію про обрану Вами професію?». «Так, постійно читаю книги, розпитую людей,

стежу за будь-якою інформацією на цю тему» відповіло 19 (90%) учнів контрольної групи та 17 (81%) констатувальної групи. «Ні» відповіло 2 (10%) учнів контрольної групи та 4 (19%) учні констатувальної групи.

На восьме запитання: «Чи розмовляєте Ви з батьками про те, що збираєтеся робити по закінченні школи?». 10 (48%) учнів контрольної групи та 8 (38%) констатувальної групи відповіли, що «Так, часто». «Час від часу, – при нагоді» – 5 (24%) учнів контрольної групи та 6 (28%) констатувальної групи. «Майже ні» відповіли 6 (28%) учнів контрольної групи та 7 (33%) учнів констатувальної групи.

Наступним запитанням є: «Як ставляться родичі до Ваших планів по закінченні школи?». «Цілком схвально, і обіцяють підтримку» відповіли 16 (76%) учнів контрольної групи та 17 (81%) констатувальної групи: «В цілому – позитивно». «Нейтрально: не дуже вдоволені, але й не заперечують» 3 (14%) учнів контрольної групи та 4 (19%) учнів констатувальної групи. «Не схвалюють, але і не протидіють» відповіли 2 (10%) учнів контрольної групи.

Десяте запитання: «До якого роду занять Ви, на Вашу думку, більше схильні?». 3 (14%) учні контрольної та 4 (19%) учні констатувальної групи відповіли: «До педагогічної, виховної роботи». «До наукової діяльності» по 2 (10%) учні з кожної групи. «До організаторської, адміністративної, громадської діяльності, до керівної роботи» – 2 (10%) учні з контрольної та 1 (5%) учень з констатувальної групи. «До роботи, пов'язаної з певним видом художньої творчості (література, драматургія, образотворче мистецтво та ін.)» – 3 (14%) учні контрольної та 2 (10%) учні констатувальної групи. «До розпорядження і рекламування товарів» відповіли 4 (19%) учні контрольної групи та 3 (14%) учнів констатувальної групи. «До організації власної справи» відповіло по 1 (5%) учню з кожної групи. «Точно не можу сказати, у мене немає конкретних нахилів» 6 (28%) учнів контрольної групи та 8 (38%) учнів констатувальної групи.

Наступне запитання: «Який стиль роботи Вам більше імпонує?». «Працювати як підлеглий, виконуючи конкретні завдання» – відповіли по 2 (10%) учнів з кожної групи. «Працювати самостійно, відокремлено, щоб ніхто не втручався» відповіло 15 (71%) учнів контрольної групи та 17 (71%) констатувальної. «Очолювати роботу, бути організатором, адміністратором» – 4 (19%) учні контрольної та 2 (10%) учні констатувальної групи.

Передостаннє запитання: «Від чого насамперед, на Вашу думку, залежить успіх людини у житті?». «Від її характеру та здібностей» – 5 (24%) учнів контрольної та 4 (19%) учні констатувальної групи відповіли. «Від спеціальної освіти» відповіли 9 (43%) учнів контрольної та 11 (52%) учнів констатувальної групи. «Від зв'язків з «корисними» людьми» відповіли 5 (24%) учнів контрольної та 4 (19%) учнів констатувальної групи. «Від щасливого вішалку» відповіли по 2 (10%) учня від кожної групи.

Останнім є запитання: «Проаналізуйте зазначені нижче цінності і пронумеруйте їх числами від 1 до 14: від найважливішої – до найменш важливої, на Вашу думку». Найбільше учнів у контрольній групі 8 (38%) та 9 (43%) учнів констатувальної групи відповіли: «Мати надійних і цікавих друзів». «Виховати в собі сильний характер» – відповіло по 3 (14%) учнів від кожної групи. «Отримати матеріальну незалежність» – відповіли 4 (19%) учні контрольної та 2 (10%) учні констатувальної групи. «Досягти хорошого фізичного розвитку: бути «в хорошій формі» відповіли по 2 (10%) учні від кожної групи. «Розвинути і реалізувати свої творчі можливості» відповіли 4 (19%) учні контрольної та 5 (24%) учнів констатувальної групи.

Таким чином, для більшості учнів головним є отримати вищу освіту, мати товаришів, які допоможуть в успішній співпраці, всебічно розвиватись та реалізовувати свій потенціал у повному обсязі, використовую набути знання, уміння та навички.

В процесі спостереження було виявлено ряд недоліків, які гальмують формування освітніх індивідуальних траєкторій учнів профільної школи в умовах дистанційного навчання. Серед них можна назвати те, що у школі існує 1-3 профілі на вибір, що не може задовольнити потреби всіх учнів. Відбулось зменшення кількості учнів та класів у школі. В свою чергу цей факт і гальмує створення відповідного профільного класу. Більша кількість старшокласників ще не визначилась із професійною діяльністю. Існують ситуації коли учень не зміг адекватно оцінити свої можливості, що призвело до неуспішності у профільній школі але змінити профіль вже важко або неможливо. Не всі учні та їх батьки погоджуються з тим, що одні предмети вивчаються поглиблено, а інші, ні. Традиційне профільне навчання здійснює диференціацію, але не дозволяє учням будувати індивідуальну траєкторію навчання. По закінченню 9-го класу учень змушений обирати новий колектив, але не всі учні сприймають їх болісно, в залежності від адаптації.

Тому для вирішення означених проблем та на основі отриманих результатів тестування та використаних методик було сформовано методичку організації профільного навчання засобами формування освітніх індивідуальних траєкторій учнів в умовах дистанційного навчання.

2.2. Методика організації профільного навчання засобами формування освітніх індивідуальних траєкторій учнів в умовах дистанційного навчання

Профіль з обслуговуючої праці «Елементи імідж-дизайну»

План-конспект уроку 10 клас

Тема: Основні етапи формування індустрії моди і краси в Україні. Всесвітня історія перукарського мистецтва Історія слов'янської зачіски, її вплив на сучасну стилістику. Національна історія зачіски. Історія виникнення та розвитку макіяжу. Історія розвитку манікюрного мистецтва

Мета:

Навчальна: ознайомити учнів з основними етапами формування індустрії моди і краси в Україні, сформувати знання про всесвітню історію перукарського мистецтва, слов'янської зачіски, її вплив на сучасну стилістику; національною історією зачіски, виникнення та розвитку макіяжу, манікюрного мистецтва.

Розвивальна: сприяти розвитку просторової уяви, творчого мислення, розвивати уміння та навички, при розв'язанні нестандартних завдань на уроці навички самостійного пошуку інформації, заохочувати прагнення до використання знань у практичній діяльності, висловлювати власні думки з приводу прочитаного.

Виховна: виховувати художній і естетичний смак, цілеспрямованість, творче ставлення до праці, охайність в роботі, уважність;

Обладнання та інструменти: веб-камера, комп'ютер, електронна презентація

Тип уроку: урок засвоєння нових знань

Форма проведення уроку: урок-семінар

Хід уроку

I. Організаційний момент.

Привітання вчителя з учнями

II. Актуалізація опорних знань учнів.

Інтерактивна вправа «Живе дзеркало» в learning apps

Пропоную учням виконати роль живого дзеркала, що розкаже, які позитивні риси та якості характеру розкриває гарний і здоровий зовнішній вигляд.

— Як ви, вважаєте, що необхідно для того, щоб мати красивий, доглянутий вигляд? (У кожного учня в конверті завдання. Діти ставлять «+» чи «—» біля запропонованих відповідей.)

Треба мати багато грошей, щоб бути красивим і здоровим.

Треба доглядати за собою так, як подобається.

Треба стежити за модою і доглядати відповідно за модою.

Треба доглядати за своїм зовнішнім виглядом у салоні краси.

Треба обов'язково звертатися за порадами або допомогою до візажистів, косметологів, щоб бути доглянутими і привабливими.

Правильно відповіли ті, хто біля всіх запитань поставили «—». Щоб добре виглядати, треба мати гарний смак. Людина повинна творчо підходити до свого зовнішнього виду. Тому девіз нашого уроку «Творчість – це свого роду кооперація у якій від Бога талант, а від людини праця».

III. Мотивація навчальної діяльності учнів та повідомлення теми і мети уроку. Вправа «Я беру тебе з собою»

Я зібралася в подорож. Збираю валізу і беру з собою об'єкти, які чимось схожі. Вгадайте, за якою ознакою я збираю їх. Для цього пропонуйте мені об'єкти, чимось схожі на мій, а я говоритиму, чи можу я узяти вас з собою. Отже, я беру з собою гудзик. А що у вас? (*зошит – ні, я не беру тебе з собою; лак – так, я беру тебе з собою....*)

Я беру тебе з собою.

Я не беру тебе з собою.

За якими ознаки ми збирали об'єкти? На яке питання всі вони відповідають однаково? (*Засоби по догляду за волоссям*)

IV. Вивчення нового матеріалу.

Індивідуальна самостійна робота. Учні готують доповіді у вигляді презентації згідно плану семінару за допомогою літературних джерел та інтернет-ресурсів.

План-семінару

1. Основні етапи формування індустрії моди і краси в Україні.
2. Всесвітня історія перукарського мистецтва
3. Історія слов'янської зачіски, її вплив на сучасну стилістику.
4. Національна історія зачіски.

5. Історія виникнення та розвитку макіяжу.

6. Історія розвитку манікюрного мистецтва

Короткі доповіді учнів з демонстрацією презентацій на екрані власних тез відповідно до плану уроку-семінару.

Виступи учнів:

Учень 1: доповідь презентації на тему «Основні етапи формування індустрії моди і краси в Україні».

Учень 2: доповідь презентації на тему «Всесвітня історія перукарського мистецтва».

Учень 3: доповідь презентації на тему «Історія слов'янської зачіски»

Учень 4: продовження доповіді презентації на тему «Їх вплив на сучасну моду»

Учень 5: доповідь презентації на тему «Національна історія зачіски»

Учень 6: доповідь презентації на тему «Історія виникнення та розвитку макіяжу»

Учень 7: доповідь презентації на тему «Історія розвитку манікюрного мистецтва»

V. Рефлексія. Учні «опоненти» уважно слухають, письмово формулюють запитання і задають учням «слухачам» за що кожен отримує відповідні оцінки.

VI. Підсумок уроку. Оцінювання

VII. Домашнє завдання.

Індивідуальне творче завдання (дистанційне)

Застосовуючи комп'ютерну програму для віртуального макіяжу, завантаж своє фото та розроби варіант макіяжу свого Застосовуючи комп'ютерну програму для віртуального макіяжу, завантаж своє фото та розроби варіант макіяжу свого обличчя до різних ситуацій; результати оформи у вигляді портфоліо.

Наведемо приклади завдань для учнів з профілю «Швейна справа».

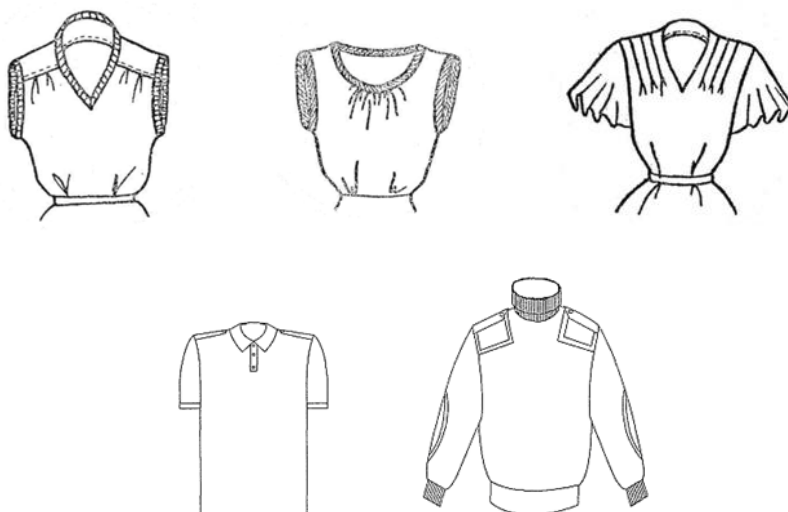
Завдання для учнів з урахуванням індивідуальної траєкторії навчання	
Значення швейного виробництва в житті людини	Прийом на роботу, Заняття професією
Загальні відомості про одяг	Прямокутне королівство
Призначення і прийоми виконання машинних швів	Збери сім'ю, Склади характеристичну
Елементи матеріалознавства.	Логічні кубики, Хто швидше?, Умнож учнями
Конструювання та моделювання деталей одягу	Силует, Що на що схоже, Думай і твори. Поміть фасон
Урахування особливостей фігури людини при конструюванні та моделюванні	Створи настрої, Бенєфіс
Основи композиції одягу.	Гармонія, Стіл замовлень
Розрахунок витрат матеріалів.	Модельєр
Розкроювання плечового виробу.	Визнач на дотик
Обробка виробу після примірки.	Найкраща швачка
Види кишень, технологія їх обробки	Знайди різницю
Обробка петель та пришивання гудзиків.	Перевір себе
Перевірка якості готових виробів.	Засідання художньої ради
Оздоблення швейних виробів.	Склади орнамент
Дизайн одягу.	Новорічна казка

Міні-тренінг

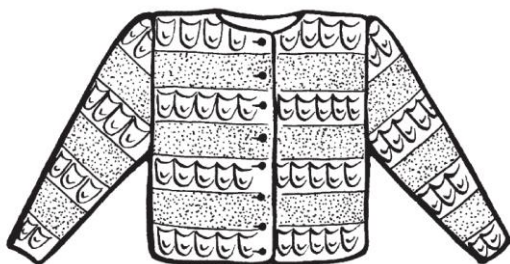
Мета: розвиток логічного мислення, технічних та творчих здібностей, естетичного смаку, швидкості реакції, старанності.

Завдання Із запропонованих учителем зразків виробів або ілюстрацій учень обирає ті, в яких для обробки горловини використані окантувальні шви, підкрійні обшивки, косі обшивки. По кожному з варіантів необхідно обґрунтувати свій вибір.

Наприклад:

Маю смак

Мета: розвиток естетичного смаку, творчих здібностей

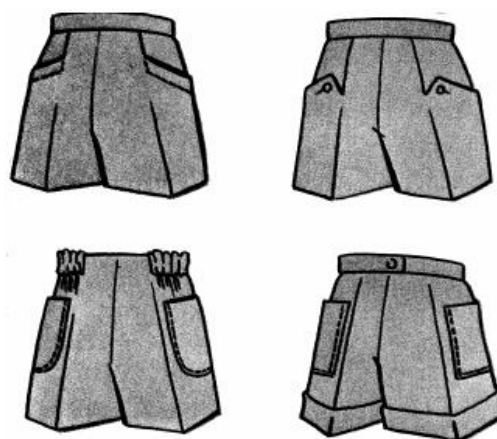
Завдання

Треба знайти зайві деталі на малюнку або зробити доповнення до моделі, намагаючись створити гарний одяг.

Знайди різницю

Мета: розвиток естетичного смаку, окоміру, логічного та образного мислення, швидкості реакції.

Завдання Порівнюючи дві схожі моделі треба знайти різницю (у конструктивних деталях, довжині,

оздобленні тощо).

Мозаїка

Мета: розвиток естетичного смаку, окоміру, пам'яті, уваги, посидючості, швидкості реакції.

Завдання. Кожен учень під час гри отримує конверт з різнокольоровими квадратиками: зеленого, червоного, білого, чорного тощо. Кількість квадратиків – десять. Учням надається визначений час, щоб створити орнамент з карток, використовуючи мінімум три кольори. В результаті оцінювання враховується скільки кольорів застосували учні, складність орнаменту та його неповторність.

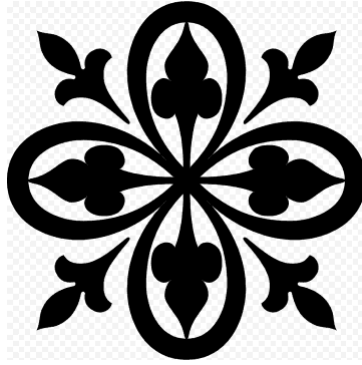
Склади орнамент

Мета: розвиток естетичного смаку, окоміру, пам'яті, уваги, формування уявлень про відчуття ритму.

Завдання Учні отримують картки, на яких зображені фрагменти орнаментів. Потрібно розробити орнамент для вишивки, використовуючи мотиви карток та запропонувати моделі, яких використовується оздоблення.

Учні поділяються на групи під час проведення гри. Члени однієї команди розробляють колекцію моделей аналогів, оздоблених вишивкою.

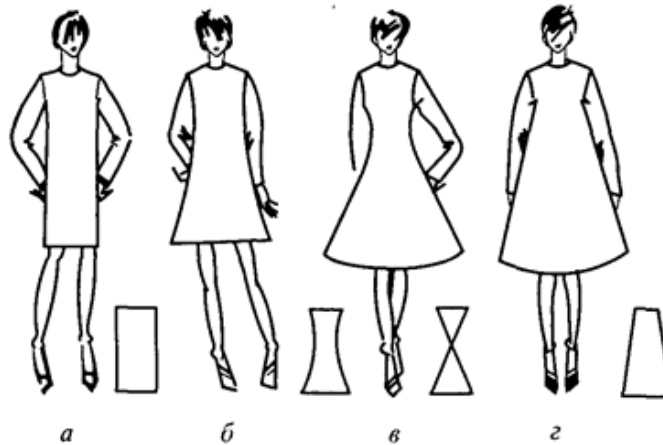
Для учнів десятого класу використовують кольорові шаблони з фрагментами орнаментів. Розкладаючи їх на тканині, гравці знаходять найбільш вдалу композицію.

Створи настрій

Мета: розвиток окоміру, естетичного смаку, абстрактного мислення, відчуття кольору, ритму.

Завдання: старшокласники підбирають кольорову гаму та малюнок тканини для запропонованих виробів, намагаючись завдяки цьому приховати недоліки та підкреслити переваги фігури. Вибір кольорової гама та малюнка тканини треба обґрунтувати.

Силует

Мета: розвиток технічних здібностей, уваги, мислення, інтересу до конструювання та моделювання одягу, просторової уяви.

Завдання використовують при вивченні силуетів одягу. Учні отримують конверт з геометричними фігурами трикутників, квадратів, трапецій, прямокутників з яких треба скласти силует. Використовувати з однією метою можна різні фігури. Наприклад, для силуету трапеція можна використати геометричну фігуру трапеція або два трикутники з квадратом чи прямокутником. Перемагає той, хто склав найбільшу кількість силуетів.

Використовуючи різнокольорові фігури можна підбирати кольорову гаму для виготовлення одягу.

Гармонія

Мета: розвиток логічного мислення, уяви, уваги, абстрактного мислення, пам'яті, естетичного смаку.

Завдання для учнів, які поділяються на команди. Кожна команда отримує конверт з шаблонами фігур та завдання. Перша команда повинна розробити моделі у яких силует, конструкція, колір та малюнок тканини гармонійно поєднані. Друга команда навпаки отримує завдання показати дисгармонію у одязі. Обидві команди можуть отримати однакове завдання: показати гармонію та дисгармонію у одязі.

Твоя творча уява

Мета: розвиток творчих здібностей, інтересу до праці, дивергентного мислення, окоміру, потягу до прекрасного.

Завдання. Учні отримують малюнки костюмів різних історичних епох. За малюнком треба визначити, до якої епохи належить костюм, соціальний стан володаря, матеріали, з яких він був виготовлений, які види робіт застосовувалися (ручні, машинні, прасувальні). Виконуючи завдання, учасники гри пропонують кольорову гаму для костюмів та пояснюють свій вибір.

Конструктор

Мета: розвиток мислення, уваги, естетичного смаку, закріплення набутих знань.

Завдання Учні отримують конверт з різними деталями виробу. Треба розробити конструкцію виробу, намагаючись гармонійно поєднати одна з одною деталі. Вимоги до виробу: зручність та естетичність.

Домалюй фасон

Мета: розвиток творчих здібностей, мислення, креативності, естетичного смаку та уваги.

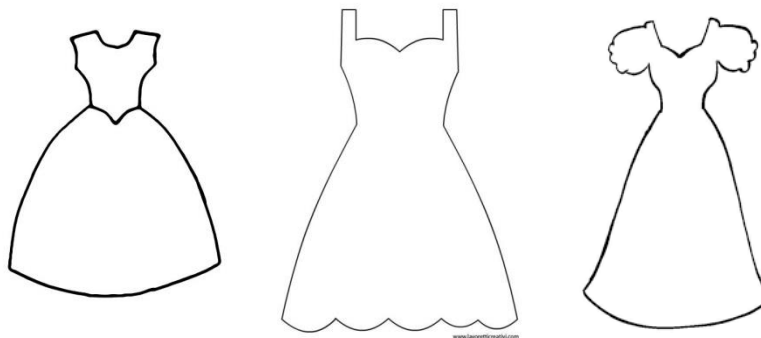
Завдання

1. Учням роздають картки з недовершеними моделями одягу.

Завдання: закінчити малюнок.

2. Учасникам роздають шаблони фігур, різних на зріст та різної повноти, або контури одягу.

Завдання: намалювати конструктивні елементи фасону, вміщуючи їх у контур.

Прямокутне королівство

Мета: розвиток самостійності, старанності, естетичного смаку і уваги

Завдання Учні розробляють моделі одягу, що можуть бути виготовлені з хусток, шарфів та намалювати їх.

Оцінюється оригінальність, максимальне використання малюнку виробів (кайми хусток) для оздоблення моделей.

Проявіть кмітливість

Мета: розвиток самостійності, кмітливості, уваги, уяви, зв'язного мовлення.

Завдання . Учням пропонується певна ситуація, за змістом якої дівчина потрапила в халепу і розірвала сукню. Необхідно придумати можливі варіанти реконструкції сукні. Перемагає той, чий варіант найпрактичніший.

Модельєр

Мета: розвиток самостійності, кмітливості, уваги, уяви, естетичного смаку, зв'язного мовлення, креативності.

Завдання учням пропонується створити кращий проект моделі, для виготовлення якої використовують 2,5 м тканини шириною 0,9 м. Тканина з каймою.

При розробці проекту треба пам'ятати, що виріб

повинен бути естетичним, технологічним, а тканина використана економно.

Уявімо, що...

Мета: розвиток уяви, мислення, творчих здібностей, естетичного смаку.

Завдання. Наприклад: уявімо, що ви отримали у спадок магазин тканин. Ваші дії щодо удосконалення його роботи з метою залучення більшої кількості покупців.

Отже, Основою індивідуальної освітньої траєкторії є освітній маршрут, сформований для конкретної людини з урахуванням її особливостей і потреб. Учень сам обирає, що він буде вивчати, як скласти розклад. Але окрім освітнього маршруту, ширша концепція траєкторій включає ідентифікацію компетенцій, спеціальні методи навчання, організацію процесів: від допомоги учням зробити правильний вибір до логістики школярів, так би мовити.

2.3. Експериментальна перевірка та узагальнення результатів дослідження процесу формування освітніх індивідуальних траєкторій учнів профільної школи в умовах дистанційного навчання

Проблема формування освітніх індивідуальних траєкторій є однією з найважливіших на сучасному етапі розвитку профільної школи. Саме з метою підвищення рівня сформованості освітніх індивідуальних траєкторій, нами було проведено експеримент, який складався з трьох етапів: констатувального, формувального й контрольного. Педагогічний експеримент проводився на базі середньої загальноосвітньої школи № 21 м. Кривого Рогу. Для проведення експерименту було залучено учнів двох класів: 10-А (21 чол.) - контрольний та 10-Б (21 чол.) - експериментальний.

Під час констатувального експерименту ми визначили:

- рівень успішності з профільних предметів: інформатика та трудове навчання;
- рівень комунікації та соціалізації старшокласників;
- вподобання до окремої професії в учнів старшої школи;

На констатувальному етапі було проведено спостереження, тестування, анкетування. Бесіда з метою визначення формування освітніх індивідуальних траєкторій.

Після того як ми провели формуючий етап дослідження ми здійснили контрольний етап на якому провели та запропонували підібрані методики та виявили, що рівень освітньої індивідуальної траєкторії підвищений, дані сформовані у таблицях.

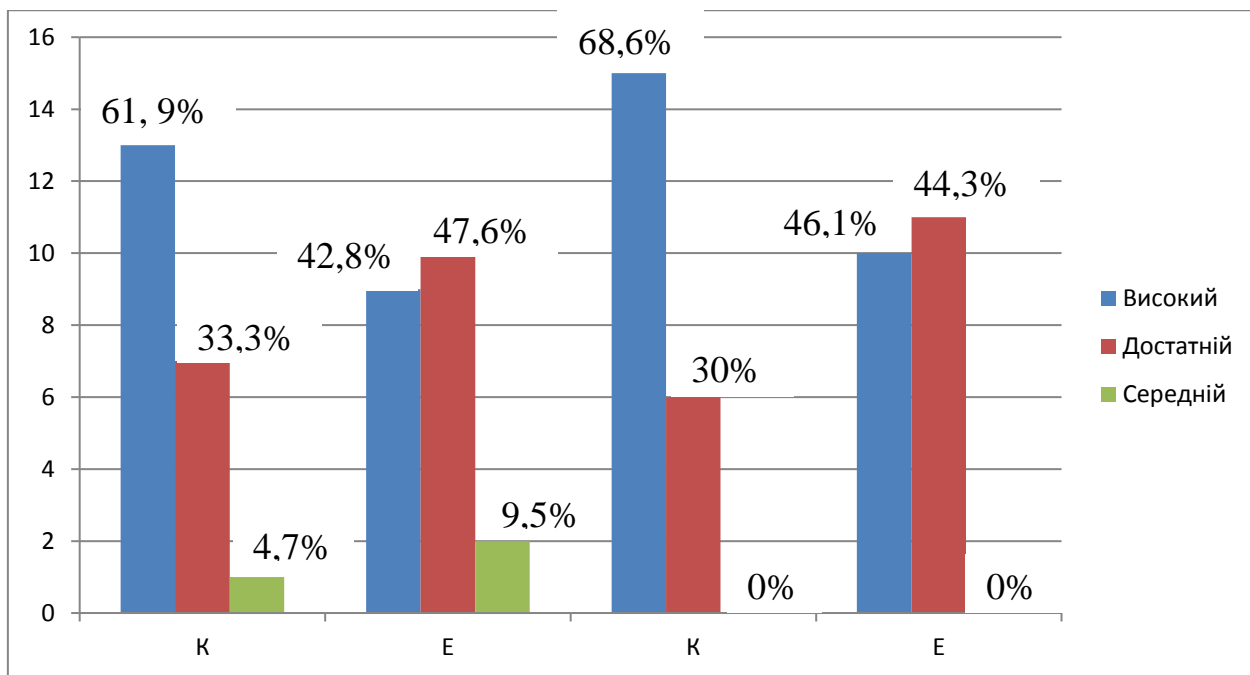
Для визначення рівня успішності з профільних предметів: інформатика та трудове навчання було проведено спостереження. Після збору експериментальні дані було занесено до таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

Порівняльні результати спостереження щодо успішності учнів старшої школи з інформатики

Рівні	Констатувальний етап				Формувальний етап			
	Контрольна група (10-А)		Експериментальна група (10-Б клас)		Контрольна група (10-А)		Експериментальна група (10-Б клас)	
	Чол.	%	Чол.	%	Чол.	%	Чол.	%
Високий	13	61,9	9	42,8	15	68,6	10	46,1
Достатній	7	33,3	10	47,6	6	30	11	44,3
Середній	1	4,7	2	9,5	0	0	0	0

Отримані результати за констатувальним та формувальним етапом відображені у діаграмі.

Констатувальний етап Формувальний етап

К – контрольна група

Е – експериментальна група

Отже, в 10-А класі високий рівень був у 13 (61,9%) учнів, на контрольному етапі став у 15 (53,3%) учнів. Достатній рівень був виявлений у 7 (33,3%) учнів, а став у 6 (43,3%) учнів. Середній рівень був тільки у 1 (4,7%) учня, на контрольному етапі не виявлено у жодного учня.

В 10-Б класі високий рівень був у 9 (42,8%) учнів на контрольному етапі став у 10 (46,1%) учнів. Достатній рівень був виявлений у 10 (47,6%) учнів, а став у 11 (44,3%) учнів. Середній рівень був тільки у 2 (9,5%) учня на контрольному етапі не виявлено у жодного учня.

Для виявлення щодо успішності учнів старшої школи з трудового навчання ми знову провели наступну методику та сформуваємо результати у таблиці 2.2

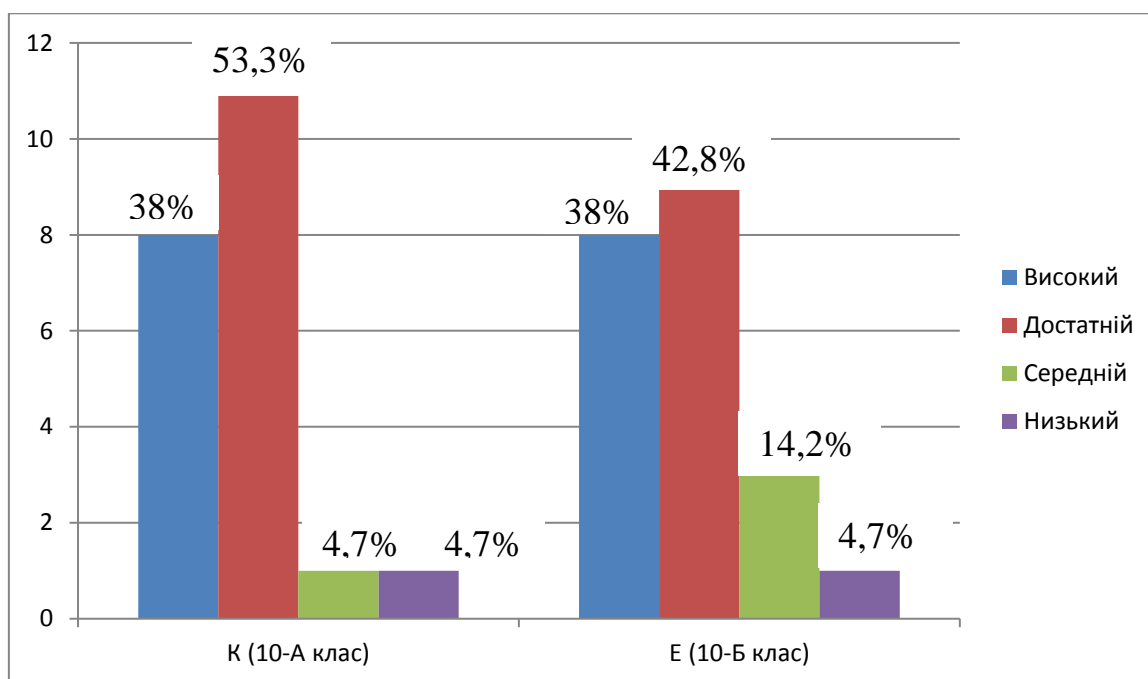
Таблиця 2.2

Порівняльні результати спостереження щодо успішності учнів старшої школи з трудового навчання

Рівні	Констатувальний етап		Формувальний етап	
	Контрольна група (10-А)	Експериментальна група (10-Б клас)	Контрольна група (10-А)	Експериментальна група (10-Б клас)

	Чол.	%	Чол.	%	Чол.	%	Чол.	%
Високий	8	38	8	38	9	41,3	9	41,3
Достатній	11	53,3	9	42,8	12	56,6	11	52,7
Середній	1	4,7	3	14,2	0	0	1	7,5
Низький	1	4,70	1	4,70	0	0	0	0

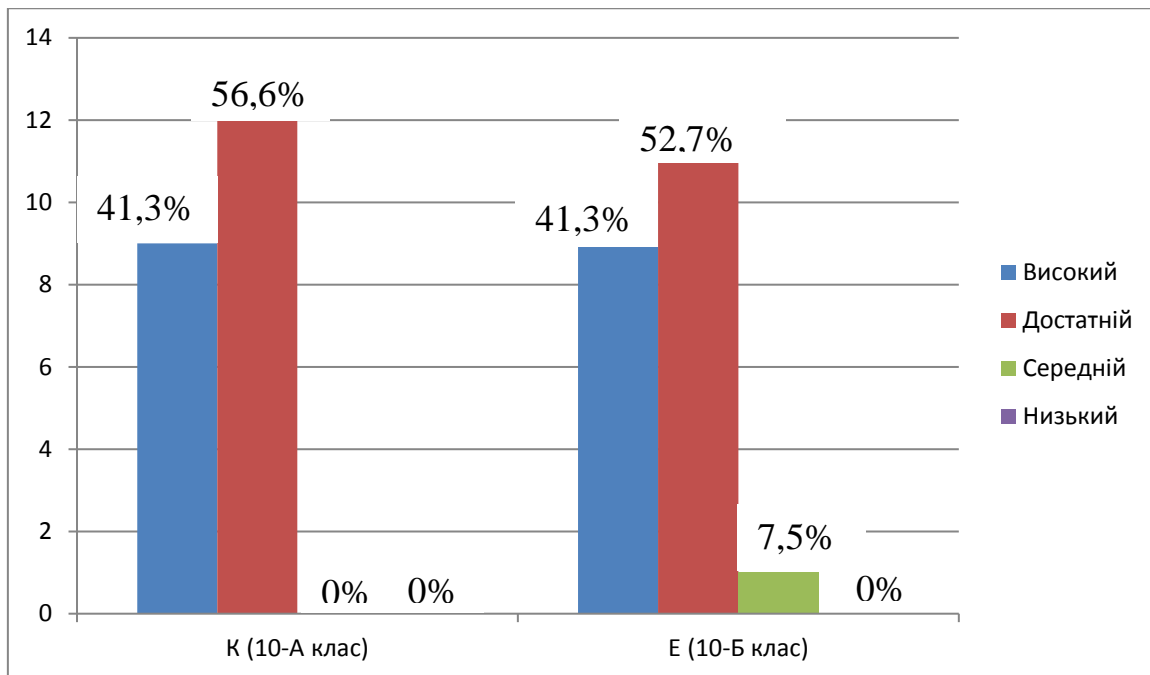
Отримані результати за констатувальним та формувальним етапом відображені у діаграмі.

Констатувальний етап

К – контрольна група

Е – експериментальна група

Формувальний етап

К – контрольна група

Е – експериментальна група

Отже, в 10-А класі високий рівень був у 8 (38%) учнів, на контрольному етапі став у 9 (41,3%) учнів. Достатній рівень був виявлений у 11 (53,3%) учнів, а став у 12 (56,6%) учнів. Середній рівень був тільки у 1 (4,7%) учня, на контрольному етапі не виявлено у жодного учня. Низький рівень був тільки у 1 (4,7%) учня, на контрольному етапі не виявлено у жодного учня.

В 10-Б класі високий рівень був у 8 (38%) учнів на контрольному етапі став у 9 (41,3%) учнів. Достатній рівень був виявлений у 9 (42,8%) учнів, а став у 11 (52,7%) учнів. Середній рівень був тільки у 3 (4,7%) учня, на контрольному етапі знизився до 1-го учня (7,5%). Низький рівень був тільки у 1 (4,7%) учня, на контрольному етапі не виявлено у жодного учня.

З метою визначення рівня соціалізації в учнів 10-х класів було проведено тестування, результати сформовані у таблиці 2.3.

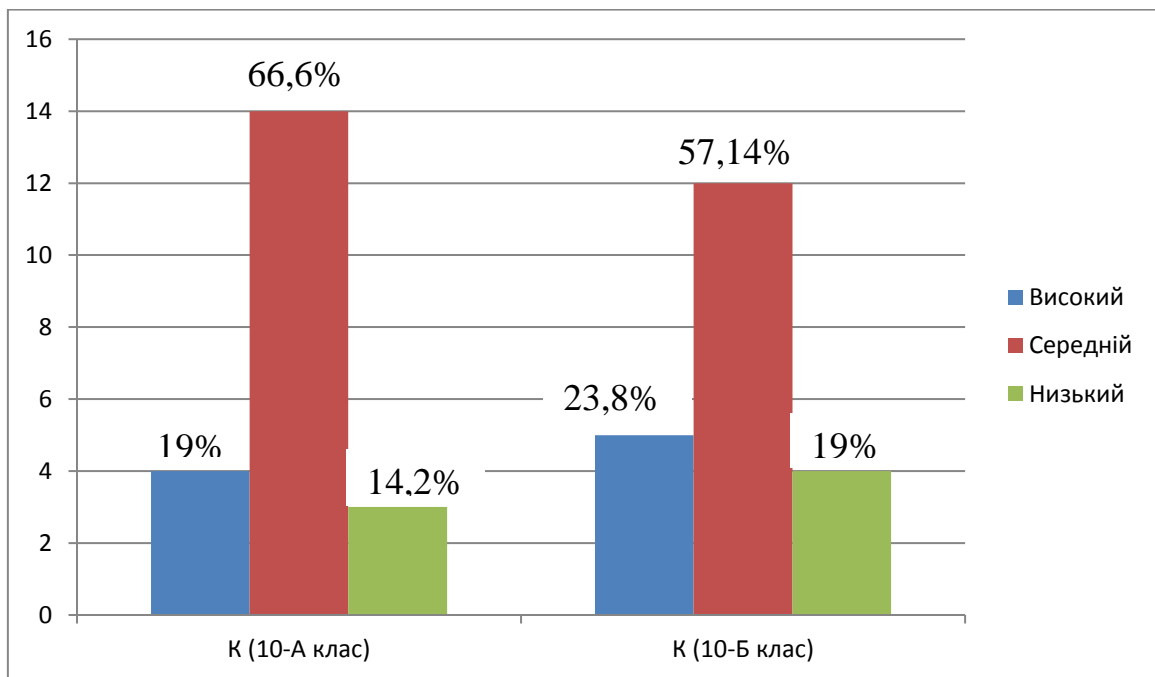
Таблиця 2.3

Порівняльні результати методики «Моніторинг соціалізації особистості учня»

	Констатувальний етап	Формувальний етап
--	----------------------	-------------------

Рівні	Контрольний клас 10-А		Констатувальний клас 10-Б		Контрольний клас 10-А		Констатувальний клас 10-Б	
	Чол.	%	Чол.	%	Чол.	%	Чол.	%
Високий	4	19	5	23,8	5	22,3	7	30,5
Середній	14	66,6	12	57,14	15	70	14	63,84
Низький	3	14,2	4	19	1	7,5	1	9,1

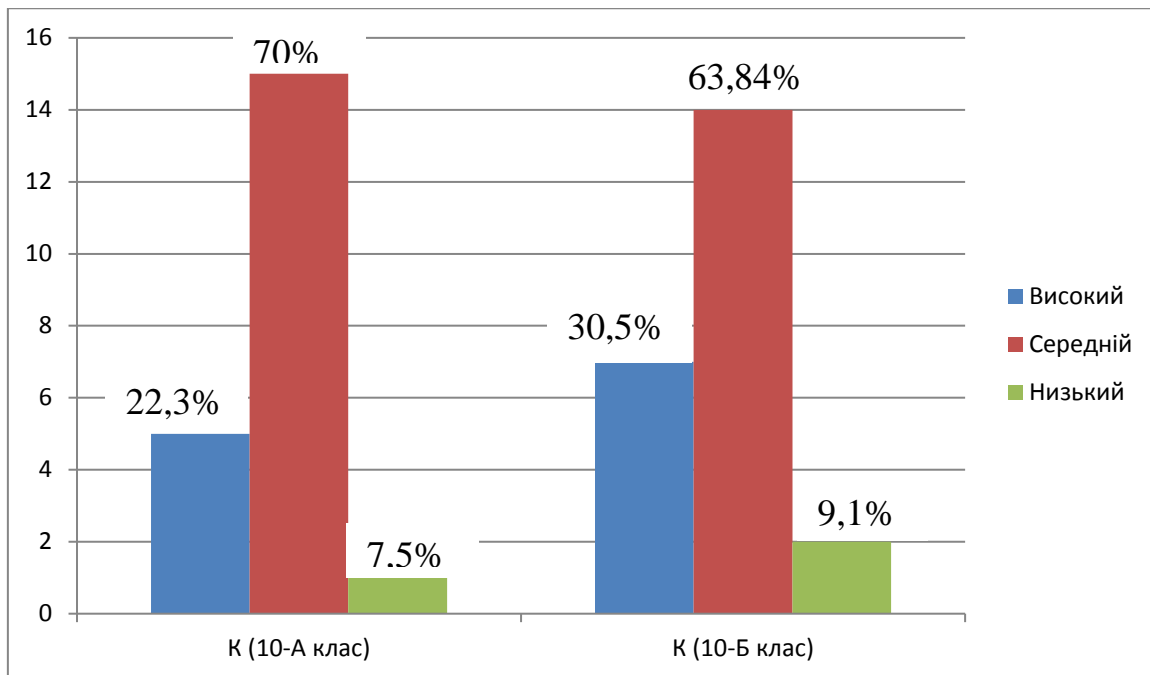
Отримані результати за констатувальним та формувальним етапом відображені у діаграмі.

Констатувальний етап

К – контрольна група

К – констатувальна група

Формувальний етап

К – контрольна група

К – констатувальна група

Отже, в 10-А класі високий рівень соціалізації мали 4 (19%) учня, на контрольному етапі стало у 5 (22,3%) учнів. Середній рівень соціалізації був у 14 (66,6%), а стало у 15 (70%) учнів. Низький рівень соціалізації мали 3 (14,2%) учня, а стало тільки у 1 (7,5%) учня.

В 10-Б класі високий рівень соціалізації мали 5 (23,8%) учнів, на контрольному етапі стало у 7 (30,5%) учнів. Середній рівень соціалізації мали 12 (57,14%) учнів, а стало у 14 (63,84%) учнів. Низький рівень соціалізації мали 4 (19%) учня, а стало тільки у 1 (9,1%) учня.

З метою визначення рівня комунікації в учнів 10-х класів, нами було проведено повторне тестування. Результати перевірки сформовані у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Порівняльні результати методики «Моніторинг рівня комунікації»

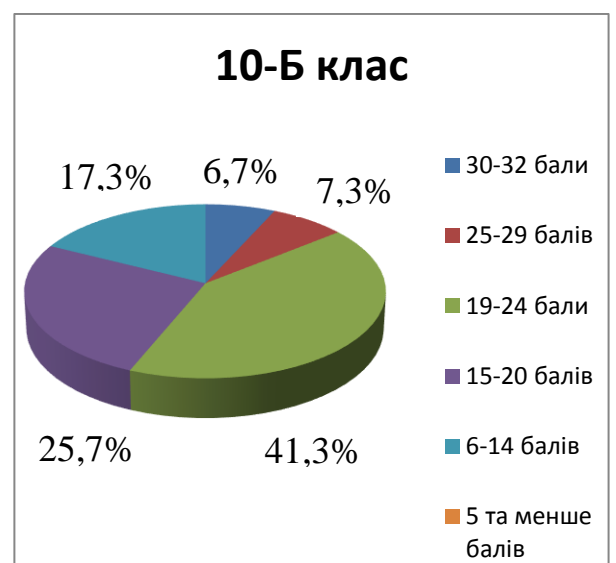
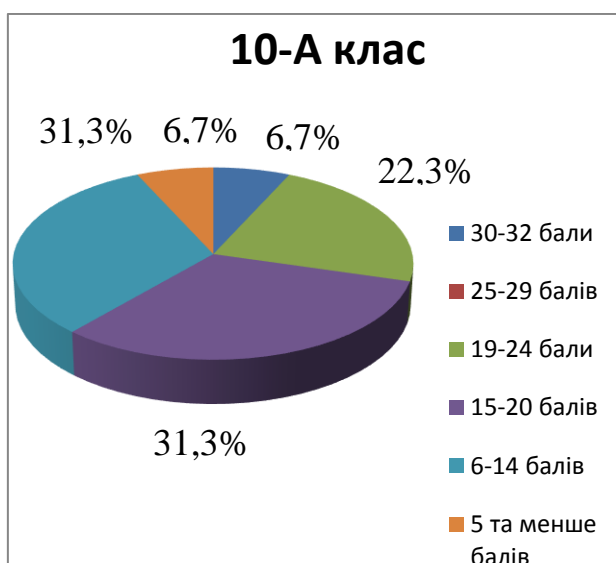
Бали	Констатувальний етап		Формувальний етап	
	Контрольний клас 10-А	Констатувальний клас 10-Б	Контрольний клас 10-А	Констатувальний клас 10-Б

	Чол.	%	Чол.	%	Чол.	%	Чол.	%
30-32 бали	2	10	2	10	1	6,7	1	6,7
25-29 балів	1	5	3	14	0	0	1	7,3
19-24 бали	4	19	8	38	5	22,3	9	41,3
15-20 балів	6	28	4	19	7	31,3	6	25,7
6-14 балів	6	28	3	14	7	31,3	4	17,3
5 та менше балів	2	10	1	5	1	6,7	0	0

Отримані результати за констатувальним та формувальним етапом відображені у діаграмі.

Констатувальний етап

Формувальний етап

Отже, в 10-А класі, учні, які набрали 30-32 бали становили 2 (10%) особи на констатувальному етапі, а стала тільки 1 (6,7%) особа. Це означає, що 1 з учнів, який був не дуже комунікабельний, мав мало товаришів, здебільшого знайомих, став більш товариським, хоча іноді відчувається невпевнено в знайомій компанії. Учні, які набрали 25-29 балів становила тільки 1 (5%) особа на констатувальному етапі, а потім знизилась до 0 (0%) осіб. Це означає, що в класі був один учень, який був більш мовчазним та відлюдкуватим, але після експерименту результат покращився, він почав більше спілкуватися, хоча також відчуває себе невпевнено в знайомій компанії. Учні які набрали 19-24 бали становило 4 (19%) особи на констатувальному етапі, а стало 5 (22,3%) осіб. Це означає, що один з учнів, який був більш товариським, іноді відчувався невпевнено у незнайомій компанії, йому було важко заводити нові знайомства, став більш комунікабельним, тепер він не боїться нових знайомств та галасливих компаній. Учні які набрали 15-20 балів становило 6 (28%) осіб на констатувальному етапі, а стало 7 (31,3%) осіб. Це означає, що одна учениця, яка була не дуже комунікабельна, стала більш товариською. Учні які набрали 6-14 балів становило 6 (28%) осіб на констатувальному етапі, а стало 7 (31,3%) осіб. Один з учнів, який був невпевнений у собі в спілкуванні, став більш впевнений в собі та з легкістю спілкується з однолітками та людьми іншого віку. Не губиться в нових компаніях та залюбки заводять нові знайомства. Учні які набрали 5 та менше балів становило 2 (10%) особи на констатувальному етапі, а зменшилось до 1 (6,7%) особи. Такий учень був занадто товариським, нав'язливим, забагато цікавився тим, про що інші не хотіли з ним спілкуватись, часто був не об'єктивним, мав не багато друзів, але багато товаришів та знайомих. Став менш нав'язливим та більш об'єктивним.

В 10-Б класі, учні які набрали 30-32 бали становили 2 (10%) особи на констатувальному етапі, а стало 1 (6,7%) осіб. Також означає, що 1 з учнів, який був не дуже комунікабельний, мав мало товаришів, здебільшого знайомих, став більш товариським, хоча іноді відчувається невпевнено в

знайомій компанії. Учні які набрали 25-29 балів становило 3 (14%) особи на констатувальному етапі, а стало 1 (7,3%) особа. Двоє учениць, які були більш мовчазним та відлюдькуватим стали більше спілкуватися, хоча також почувають себе невпевнено в знайомій компанії. Учні які набрали 19-24 бали становило 8 (38%) осіб на констатувальному етапі, а стало 9 (41,3%) осіб. Це означає, що одна з учениць, яка була більш товариською, іноді почувала себе невпевнено у незнайомій компанії, їй було важко заводити нові знайомства, стала більш комунікабельною. Учні які набрали 15-20 балів становило 4 (19%) особи на констатувальному етапі, а стало 6 (25,7%) осіб. Це означає, що двоє учнів, які були більш товариськими, іноді почували себе невпевнено у незнайомій компанії, їм було важко заводити нові знайомства. Результат покращився: у них нормальний рівень комунікабельності, вони не бояться нових знайомств та галасливих компаній. Учні які набрали 6-14 балів становило 3 (14%) особи на констатувальному етапі, а стало 4 (17,3%) особи. Це означає, що одна з учениць була невпевнена у собі в спілкуванні стала більш впевнена в собі та з легкістю спілкується з однолітками та людьми іншого віку. Учні які набрали 5 та менше балів становила тільки 1 (5%) особа на констатувальному етапі, після експерименту зменшилось до 0 (0%) осіб. Це означає, що одна з учень стала менш нав'язливою та більш об'єктивною. Тому можна стверджувати, що дана методика була апробована та виявилась результативною.

Узагальнюючи результати експерименту ми можемо зробити висновок, що наша методика досить ефективна і її доцільно використовувати на практиці. Результати дослідження підтвердили сформульовану нами гіпотезу.

Висновок до другого розділу

На основі теоретичного аналізу нами було проведене експериментальне дослідження в участі приймали учні 10-А класу та 10-Б, в кількості 21 осіб.

Ми підібрали методики з формування освітніх індивідуальних траєкторій учнів за спостереженням щодо успішності учнів старшої школи з інформатики

й трудового навчання, провели моніторинг соціалізації і комунікації особистості учня, провели анкетування «Мої життєві та професійні плани».

Сформовані результати допомогли виявити учнів з низькими показниками освітніх індивідуальних траєкторій.

На основі проведених методик ми підібрали заняття для підвищення індивідуальних освітніх траєкторій, зацікавлення до предметів з інформатики і трудового навчання.

Запропонували завдання які обрали учні з «Швейна справа». Основою індивідуальної освітньої траєкторії є освітній маршрут, сформований для конкретної людини з урахуванням її особливостей і потреб. Учень сам обирає, що він буде вивчати, як скласти розклад. Але окрім освітнього маршруту, ширша концепція траєкторій включає ідентифікацію компетенцій, спеціальні методи навчання, організацію процесів від допомоги учням зробити правильний вибір до логістики школярів, так би мовити.

Створити індивідуальну освітню траєкторію вдалося тільки тоді, коли навчальні матеріали, форми та темп навчання буде підлаштовуватися під потреби конкретного учня, а також він має свої цілі в оволодінні кожним предметом, оцінює результати навчання і виходячи з цих цілей позиціонує, що і як йому вчитися далі.

Апробовані нами методики виявили ефективність підібраних нами занять з трудового навчання та інформатики.

ВИСНОВКИ

Таким чином, досліджуючи процес формування освітніх індивідуальних траєкторій учнів профільної школи в умовах дистанційного навчання, ми дійшли наступних висновків:

1. Пріоритети Нової української школи визначають, володіння вчителем не тільки професійними знаннями, уміннями навичками і компетентностями, а й шукати нові підходи для розв'язання професійних завдань, знати свої «слабкі» та «сильні» сторони.
2. Профільне навчання - це вид диференційованого навчання, яке передбачає організацію засвоєння знань відповідно до індивідуальних освітніх потреб учнів, їх інтересів, нахилів, здібностей. Такий вид навчання дозволяє більш поглиблено і розширено вивчати предмети для професійного самовизначення випускників школи. Вчителю потрібно правильно організувати навчання підбираючи відповідні засоби, форми і методи профілю, враховуючи вікові особливості школярів для формування освітніх індивідуальних траєкторій учнів профільної школи в умовах дистанційного навчання.
3. Під індивідуальними освітніми траєкторіями ми розуміємо індивідуальний шлях реалізації власного потенціалу кожного учня в освіті, забезпечуючи: засвоєння змісту освітніх стандартів; різноманітну підтримку розвитку особистісних здібностей учня; засвоєння навчальної програми шкільних дисциплін.
4. З'ясовано, що вибір відповідного профілю був свідомий – учень має право вибирати власну індивідуальну освітню траєкторію, яка сприятиме формуванню активізації навчальної діяльності, реалізації особистісного творчого потенціалу та внутрішньої мотивації.
5. Особливими перевагами вивчення профільного предмету в дистанційному режимі є: гнучкість часу, місця, темпу, траєкторії навчання, формування навичок користування різними технологіями, освітніми ресурсами; розвиток самоосвіти і самоорганізації, що впливає на самостійність,

відповідальність та мотивацію учнів. Дистанційне навчання було організоване як групове, так і індивідуальне, його можна проводити синхронно і асинхронно. Для формування комунікативних навичок роботи в команді використовували синхронне навчання, а для виконання індивідуальних творчих завдань краще використовувати асинхронне навчання. Дистанційне навчання передбачає збільшення виконання самостійних робіт учнів за допомогою електронних освітніх ресурсів. Вчитель підтримував зворотній зв'язок з учнями, щоб вчасно зупинити неправильне виконання завдань до розвитку необхідних умінь і навичок. Цифровий режим особливо в асинхронному форматі відкриває можливості здійснювати диференційоване навчання, коли кожен учень отримує те завдання, яке зможе виконати з конкретної теми, враховуючи його індивідуальні особливості, здібності і можливості. Після завершення переходить до наступного лише після закріплення попереднього. Якщо ж потрібно перевірити правильність думок учнів краще скористатись синхронним режимом взаємодії.

6. Під час експериментального дослідження ми застосували такі методики: спостереження за рівнем успішності з предметів інформатика та трудове навчання; визначення рівня комунікації та соціалізації учнів. Дослідження проводилось у 10-А класі і 10-Б в участі приймало 21 учень.

На основі експериментального дослідження ми виявили учнів з низьким рівнем освітніх індивідуальних траєкторій, тому за для підвищення даних показників ми підібрали конспект уроків та апробували методику.

За даними результатів ми можемо спостерігати підвищення рівня формування освітніх індивідуальних траєкторій серед учнів профільної школи в умовах дистанційного навчання - це означає, що проведена нами методика є ефективною.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрощук І.М. Самоуправління професійним розвитком викладачів кафедр менеджменту польських закладів вищої освіти у системі відкритої освіти. *Вісник Житомирського держ. універ. ім. Івана Франка. Педагогічні науки*. 2018. Вип. 2(93). С. 13-21
2. Анісімова С.П., Рильцева Є.В. Організація моніторингу освітніх програм та ресурсів заочних шкіл. *Єдине освітнє інформаційне середовище: проблеми та шляхи розвитку*: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. 2006. С.120-123.
3. Балл Г. Психолого-педагогічні засади організації профільної допрофесійної підготовки школярів. *Педагогіка і психологія проф. освіти*. 1998. № 5. С. 149-159.
4. Бібік, Н. М. Профільна школа: проблеми наукового супроводження. *Зміст і технології шкільної освіти* : матер. звіт. наук. конф., 30–31 берез. 2004 р.: у 2 ч]. Київ : 2004. 1. С. 6–9.
5. Бібік, Н. Профільна школа як стратегія рівного доступу до якісної освіти *Директор школи*. 2004. №37. С.2-3.
6. Білориха О.М. Організація профільного навчання філологічного профілю. Опис системи оцінювання учнів у профільних класів. *Завучу. Усе для роботи*. 2009. № 24.
7. Бондар М. Дистанційне навчання у школах: плюси і мінуси. URL : https://education.24tv.ua/varto-shkolah-zaprovaditi-distantsiyne-navchannya-novini-ukrayini_n1375223 (дата звернення: 27.10.2023).
8. Боровкова Т.І., Морєв І.А. Моніторинг розвитку системи освіти : Ч.1. Теоретичні аспекти: навч. посіб. Харків, 2004. 150 с.
9. Василенко Н.В. Організація профільного навчання в середній школі. Методичні та нормативні засади організації профільного навчання. *Завучу. Усе для роботи*.2009. С. 34-35
10. Василенко Н.В. Організація профільного навчання. Нормативні засади та методичні рекомендації організації профільного навчання в школі. *Завучу. Усе для роботи*. Харків, 2010.

11. Василенко, Н.В. Організація профільного навчання в середній школі. *Завучу. Усе для роботи*. 2009. №9. С.2-22.
12. Верхотурова Т.А., Комлева Н.Ю., Можасєва Г.В. Організація освітніх програм на основі супутникових технологій . 2004. № 3 (15).
13. Віролайнен О.В. Дистанційне навчання в закладах загальної середньої освіти як наукова проблема. *Вісник післядипломної освіти. Педагогічні науки*. 2019. Вип. 8(37). С. 58
14. Волканова В. В. Профільне навчання. Глосарій. *Завучу. Усе для роботи*. 2010. №2.
15. Волканова В.В. Профільне навчання. *Директор школи*. 2010. №4.
16. Галузева Програма впровадження профільного навчання 2008-2010 рр. (схвалена колегією Міністерства освіти і науки України, протокол №4/11-2 від 24.04.2008)
17. Гаркович О. Реалізація індивідуальної освітньої траєкторії старших школярів в умовах профільного навчання. URL : https://ddpu.edu.ua/images/naukvid/gnvp/gnvp_55-2.pdf (дата звернення : 25.10.2022)
18. Грязнова Ю.О. Допрофільне навчання: чи потрібно воно в школі. *Управлінські роздуми про шляхи організації до профільного навчання. Управління школою*. 2009. №9.
19. Гузєєв В. Зміст освіти та профільне навчання у старшій школі. *Народна освіта*. 2002. №12 (9). С. 113-122.
20. Даниленко Л.І. Управління інноваційною діяльністю в загальноосвітніх навчальних закладах : монографія. Київ, 2004. С. 258.
21. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011>. (дата звернення : 23.10.2022)
22. Дистанційне навчання – це сучасно. URL: <http://mon.gov.ua/ua/comments/17415-distantsiyne-navchannya--tse-suchasno.-gazeta-osvita-ukrayini--24-vid-17.06.2013>. (дата звернення : 24.10.2022)
23. Дистанційне та змішане навчання в школі. Путівник /упоряд. Воротникова І.П. Київ: ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 48 с.

24. Добронравіна Н. Багатопрофільність – майбутнє сучасної школи. *Сучасна школа України*. 2009. №9. С.8-17
25. Закон України Про освіту. Прийняття від 05.09.2017. Набрання чинності 28.09.2017. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення : 29.10.2022)
26. Інноваційна діяльність з упровадження профільного навчання. *Сучасна школа України*. 2010. №9 .
27. Кизенко В.І. З вітчизняного досвіду організації профільного навчання в старшій школі. *Підруч. для директора*. 2003. № 11/12. С. 61-74
28. Кизенко В.І. Дидактичні засади формування навчальних профілів: посібник. Київ: Педагогічна думка, 2010. 132 с.
29. Кизенко В.І., Трубачева С.Е., Корсакова О.К., Концепція профільного навчання в старшій школі 2003; 2009.
30. Концепція профільного навчання у старшій школі (нова редакція) (наказ МОН №854 від 11.09.2009). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0854290-09#Text> (дата звернення: 18.10.2022).
31. Косянчук І. Які недоліки має дистанційне навчання? URL: <https://www.poglyad.tv/yaki-nedoliky-maye-dystantsijne-navchannya> (дата звернення: 15.10.2022).
32. Котова О. Принципи організації профільного навчання у старшій школі. *Школа*. 2009. №2. С. 43-50.
33. Кротовська, Л. Профільне і до профільне навчання – вимога часу. *Завуч*. 2009. № 2(368). С. 4-7
34. Кулінка Ю.С. Методика профільного навчання : навчально-методичний комплекс дисципліни для здобувачів вищої освіти другий (магістерський) рівень спеціальності 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології). Кривий Ріг : КДПУ, 2020. 54 с.
35. Лакоза Н. Організація профільного навчання в Україні та за кордоном. *Педагогічний процес: теорія і практика* 2017. № 2 (57). С.42-48

36. Лов'янова І. В. Професійно спрямоване навчання математики у профільній школі: теоретичний аспект: монографія. Черкаси: Чабаненко Ю. А., 2014. 354 с.
37. Лопухівська, А. Допрофільна підготовка учнів основної школи. *Сільська школа України*. 2006. №7. С.22-25
38. Лотоцька А., Пасічник О., Організація дистанційного навчання в школі: методичні рекомендації. 2020. 71с. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf> (дата звернення : 16.10.2022)
39. Мазур Н. П. Нова концепція профільного навчання у старшій школі та її вплив на підготовку майбутніх вчителів інформатики. *Освітологічний дискурс*. 2014. № 1(5). С. 139-148.
40. Можаяєва Г.В., Руденко Т.В. Відкриті профільні школи: інформаційні технології у профільному навчанні. *Відкрите та дистанційне освіту*. 2004. № 4 (16). С.17-22.
41. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, затверджена Указом Президента України від 25.06.2013 № 344 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> (дата звернення : 18.10.2022)
42. Окунів Б. Поширюємо досвід. *Директор школи*. 2011. № 36. С. 10-16.
43. Осипенко, Ж. Профільне навчання: диференційовані форми. *Завуч : газета для заступників директорів середніх навчальних закладів*. Київ: 2009. №15. С.3-9
44. Осмолівська І. М. Теоретико-методологічні проблеми розвитку дидактики. *Педагогіка*. 2013. С. 35–45
45. Проект Типового навчального плану / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: mon.gov.ua/.../proponuemo-novacziyi-ta-zaproshuemo-do-ob/
46. Закон України Про освіту: від 05.09.2017 р. № 2145-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 30.08.2020).

47. Профільна шкільна освіта в Україні. Центр досліджень соціальних комунікацій НБУВ. 2018. URL : http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2835:profilna-shkilna-osvita-v-ukrajini-2&catid=71&Itemid=382.
48. Профільне навчання: теорія і практика / за ред. Липової Л.А. Київ : ВВП «Компас», 2007.192 с.
49. Рогачова В. Профільне навчання з обмеженими можливостями здоров'я. *Практика управління навчальним закладом*.2010. №4.
50. Самарська В. Управлінсько-методичний супровід профільної школи: досвід роботи Маріуп. міськ. технол. Ліцею. *Управління освітою*. 2007. №9. С. 12–13.
51. Сечняк М.Л. Профільне навчання в ліцеї. *Завучу. Усе для роботи*. 2009. №18. С. 28
52. Степанчук О. До питання про впровадження профільного навчання в загальноосвітній школі. *Директор школи, ліцею, гімназії*. 2010. №5. С.158-16.
53. Сушко С. Профільне навчання: диференційовані форми. *Завуч*. 2009. №15. С. 5-8.
54. Тарасенкова Н. А. Організація навчально-виховного процесу в багато профільній школі: монографія / Н. А. Тарасенкова, І. А. Акуленко, І. В. Лов'янова, А. Й. Жгир та ін. Черкаси: Пономаренко, 2013. 268 с.
55. Ткачук Н. Особливості впровадження профільного навчання в сільській школі. *Сучасна школа України*. 2009. № 11 С. 13-16
56. Управління профільним навчанням: варіанти вирішення. *Сучасна школа України*. 2010. № 9.
57. Хуторський А. Індивідуальна освітня траєкторія URL : <http://osvita.ua/school/theory/2287/print> (дата звернення : 23.10.2022)
58. Шиян Н. І. Дидактичні засади профільного навчання у загальноосвітній школі сільської місцевості : дис... д-ра пед. наук: 13.00.09 / Полтавський держ. педагогічний ун-т ім. В.Г.Короленка. Полтава, 2005. 495 с.
59. Шиян Н.І. Профільне навчання у школах сільської місцевості: теорія і

практика. Полтава: АСМІ, 2004. 442 с.

60. Яремко І.М. Спецкурси в системі профільного навчання. Вимоги та приклади побудови спецкурсів у системі профільного навчання. *Управління школою*. 2009. №9.